T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA ANABİLİM DALI
SİNEMA YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TELEVİZYON DİZİLERİNDE KARAKTER İNŞASI BAĞLAMINDA KİMLİK VE ÇATIŞMA: "KIZIL GONCALAR" DİZİSİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Semra KAPLAN

İSTANBUL – 2026

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
SİNEMA ANABİLİM DALI
SİNEMA YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

TELEVİZYON DİZİLERİNDE KARAKTER İNŞASI BAĞLAMINDA KİMLİK VE ÇATIŞMA: "KIZIL GONCALAR" DİZİSİ ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Semra KAPLAN

Danışman
Doç. Dr. Gözde SUNAL

İSTANBUL – 2026

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
GRADUATE SCHOOL

YÜKSEK LİSANS TEZ ONAY SAYFASI

MASTER THESIS APPROVAL PAGE

Ad Soyad
Name Surname : Semra Kaplan

Öğrenci Numarası
Student Number : 23TSNM814

Ana Bilim Dalı : Sinema Ana Bilim Dalı

Program
Program : Sinema Tezli Yüksek Lisans

Tez Başlığı : Televizyon Dizilerinde Karakter İnşası Bağlamında Kimlik ve Çatışma: "Kızıl Goncalar" Dizisi Örneği

Bu çalışma, İstanbul Ticaret Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri gereğince jürimiz tarafından 21/04/2026 tarihinde Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

This study has been accepted as a Master Thesis by our jury on 21/04/2026 in accordance with the relevant articles of the Graduate Education and Training Regulations of Istanbul Ticaret University.

Jüri Üyeleri *Jury Members*		
	Ünvan, Ad Soyad *Title, Name Surname*	İmza *Signature*
Danışman *Supervisor*	Doç. Dr. Gözde Sunal	
Üye *Member*	Doç. Dr. Dilge Kodak	
Üye *Member*	Prof. Dr. Zuhal Akmeşe	

AKADEMİK ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI

- Bu tezin tek yazarı olduğumu; dijital kaynaklar da dâhil olmak üzere, başka bir kişi veya kurum tarafından üretilen veya yayımlanan tüm fikir ve kelime kaynaklarını tezimde tam olarak belirttiğimi ve belgelediğimi;
- Kaynakçada gösterdiğim tüm kaynakları tezimde kullandığımı ve tezde kullanılan küm kaynakları Kaynakçada gösterdiğimi;
- Bu tezin, başka bir eğitim kurumunda herhangi bir derece veya diploma almak amacıyla sunulmadığını veya kabul edilmediğini;
- Bu tezde sunulan veri ve bulguların akademik dürüstlük ilkelerine uygun olarak elde edildiğini ve işlendiğini; hiçbir verinin tahrif edilmediğini veya manipüle edilmediğini;
- Bu nüshanın, danışmanım ve tez jürim tarafından onaylanan, jüri tarafından istenen son düzeltmeleri de içeren, **İstanbul Ticaret Üniversitesi**'ndeki tezin aslı ile tam olarak aynı olduğunu taahhüt ederim.

Tarih: 12 / 06 / 2026

İmza: .....

Öğrenci Ad SOYAD: Semra KAPLAN

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, televizyon dizilerinde karakter inşasının kimlik ve çatışma ekseninde nasıl kurulduğunu *Kızıl Goncalar* dizisi örneği üzerinden incelemektir. Çalışmanın temel problemi, dizideki karakterlerin kimliklerini nasıl performatif biçimde inşa ettikleri ve modern toplumda inanç ile modernite arasındaki gerilimin bu süreçte nasıl görünür hâle geldiğidir. Modern toplumda kimlik, sabit ve değişmez bir yapı olmaktan ziyade toplumsal etkileşimler ve bağlamsal koşullar doğrultusunda sürekli yeniden kurulan bir süreç olarak değerlendirilmektedir.

Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde durum çalışması deseni ile tasarlanmıştır. Çalışmanın veri kaynağını *Kızıl Goncalar* dizisinin amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilen bölümleri oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde dizinin belirlenen bölümleri incelenmiş, diyaloglar yazılı metne aktarılmış ve sahne bağlamları kayıt altına alınmıştır. Elde edilen veriler tematik analiz yöntemi ile çözümlenmiş ve analiz sürecinde beş temel tema belirlenmiştir.

Araştırma bulguları, karakterlerin farklı sosyal bağlamlarda farklı rol performansları sergileyerek kimliklerini sürekli olarak yeniden müzakere ettiklerini göstermektedir. Dizide inanç ve modernite arasındaki gerilim yalnızca ideolojik bir karşıtlık olarak değil, aynı zamanda performatif bir kimlik mücadelesi olarak da ortaya çıkmaktadır. Kamusal ve mahrem alan arasındaki geçişler ise kimliğin bağlama göre yeniden düzenlenen bir sunum olduğunu göstermektedir.

Sonuç olarak *Kızıl Goncalar* dizisi, televizyon dizilerinin modern toplumdaki kimlik tartışmalarını görünür kılan önemli bir kültürel metin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, karakterlerin kimlik performanslarını anlamada işlevsel ve kapsamlı bir kuramsal çerçeve sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Erving Goffman, Kimlik, Kızıl Goncalar Dizisi, Modernite, Performans, Televizyon Dizisi.*

ABSTRACT

The aim of this study is to examine how character construction in television series is shaped within the axis of identity and conflict through the case of the series *Kızıl Goncalar*. The main problem of the study is how characters in the series construct their identities in a performative manner and how the tension between faith and modernity in modern society becomes visible within this process. In modern societies, identity is considered not as a fixed and stable structure but as a process that is continuously reconstructed through social interactions and contextual conditions.

The research was designed within the framework of a qualitative research approach using a case study design. The data source of the study consists of selected episodes of the series *Kızıl Goncalar*, which were chosen through purposive sampling. During the data collection process, the selected episodes were examined, dialogues were transcribed into written text, and scene contexts were recorded. The obtained data were analyzed using thematic analysis, and five main themes were identified in the analysis process.

The findings of the study reveal that the characters continuously negotiate their identities by performing different roles in different social contexts. The tension between faith and modernity in the series appears not only as an ideological opposition but also as a performative struggle of identity. Transitions between public and private spaces indicate that identity is a presentation that is reorganized according to context.

As a result, *Kızıl Goncalar* demonstrates that television series function as significant cultural texts that make identity debates in modern society visible. In this context, the dramaturgical approach of Erving Goffman provides a functional and comprehensive theoretical framework for analyzing character performances.

Keywords: *Erving Goffman, Identity, Kızıl Goncalar TV Series, Modernity, Performance, Television Series.*

TEŞEKKÜR

“Vasat öğretmen anlatır,
İyi öğretmen açıklar,
Üstün öğretmen gösterir,
Büyük öğretmen ilham verir.”
— William Shakespeare

Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilgi, birikim ve yol göstericiliğiyle bana ilham veren, her aşamada desteğini esirgemeyen değerli danışmanım Doç. Dr. Gözde Sunal’a içten teşekkürlerimi sunarım.

Tez sürecime katkı sağlayan, değerlendirme ve önerileriyle çalışmamın gelişmesine destek olan kıymetli jüri üyeleri, Prof. Dr. Zuhal Akmeşe ve Doç. Dr. Dilge Kodak’a teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde karşılaştığım teknik ve yazılımsal konularda desteklerini esirgemeyen, sorularımı sabırla yanıtlayan ve çözüm üretmemde katkı sağlayan herkese ayrıca teşekkür ederim.

Son olarak, bu süreç boyunca manevi desteklerini her zaman hissettiğim aileme, yakınlarıma ve oğlum Ali Hamdi’ye şükranlarımı sunarım.

Semra KAPLAN / İSTANBUL – 2026

İÇİNDEKİLER

Sayfa

AKADEMİK ETİK KURALLARA UYGUNLUK BEYANI i
ÖZET ii
ABSTRACT iii
TEŞEKKÜR iv
TABLOLAR LİSTESİ vii
ŞEKİLLER LİSTESİ viii
1. GİRİŞ 1
1.1. Araştırmanın Problemi 5
1.2. Araştırmanın Amacı 6
1.3. Araştırma Soruları 6
1.4. Araştırmanın Önemi 7
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları 7
2. KURAMSAL ÇERÇEVE 8
2.1. Modern ve Postmodern Kimlik Perspektifleri 8
2.2. Dramaturjik Yaklaşım ve Benlik Sunumu 9
2.3. Self Narrative (Benlik Anlatısı) ve Kimlik Sürekliliği 12
3. TELEVİZYON DİZİLERİNDE KARAKTER VE ANLATI 16
4. YÖNTEM 19
4.1. Araştırmanın Yöntemi ve Deseni 19
5. BULGULAR VE YORUM 23
5.1. Ön Sahne Performansları 23
5.1.1. Temel Karakterler ve Ön Sahne Rolleri 24
5.1.2. Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kimlik Performansı 28
5.2. Arka Sahne Performansları 29
5.2.1. Kadın Karakterlerin Arka Sahne Performansları 30
5.2.1. Zeynep–Suavi Sahne Analizi 31
5.2.2. Bilimsel ve Manevi Kimlik Performansı (Levent ve Cüneyd Sahnesi) ... 35
5.2.3. Kimlik ve İnanç Performansı 38
5.2.4. Teorik Değerlendirme 39
5.2.5. Levent–Beste Arka Sahne Etkileşimi 39
5.2.6. Mira–Meryem Kimlik Açığa Çıkışı Sahnesi 40

5.2.7. Mira–Levent Sahne Analizi 41
5.3. Dramaturjik Kimlik Sunumu 42
5.3.1. Ön Sahne ve Arka Sahne Geçişleri 42
5.3.2. İzlenim Yönetimi ve Stratejik Kimlik Sunumu 45
5.3.3. Kamusal ve Mahrem Alanlarda Kimlik Performansı 47
5.4. Kızıl Goncalar Dizisinde Yan Karakterler ve Toplumsal Tiplemeler – Erving Goffman Perspektifi 54
5.4.1. Toplumsal Norm ve Korku Temelli Kontrol: Arka Sahne Performansı 56
5.4.2. Kimlik Performanslarının Kuramsal Yorumu 57
5.4.3. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Kimliği 58
5.4.4. Dini ve Seküler Gerilimler 59
5.4.5. Yan Karakterler ve Sosyal Temsiller 60
SONUÇ 62
KAYNAKLAR 66

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Veri Analizinde Kullanılan Tematik Parametreler……...…….…….22

Tablo 2. Temel Karakterler, Ön Sahne ve Arka Sahne Performansları ile İzlenim Yönetimi……...……..25

Tablo 3. Karakterlerde Ön Sahne – Arka Sahne Karşıtlık Tipolojisi……..……27

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Sadi Hüdayi ve Hasna Güneş'in Evi: Mekânın Ön ve Arka Sahne İşlevi……48

Şekil 2. Meryem'in Evi: Goffman Perspektifinden Mekân ve Kadın Kimliği…….…….....49

Şekil 3. Levent'in Çalışma Ortamı / Akademi: Seküler Bilim ve Modernite Temsili……..…….50

Şekil 4. Tekke İçi Mekân: Ön Sahne (Front Stage) Performansları…….……...…52

Şekil 5. Tekke İçi Mekân: Arka Sahne (Back Stage) ve Mahrem Alan Performansları……..52

Şekil 6. "Vakti Mekatıl" Ritüelinin Dizideki Görsel Temsili: Sakal/Saç Kesme Cezasının Arka Sahne Performansındaki İşlevi……..57

1. GİRİŞ

"Birey kendi hayat hikâyesinin editörüdür."
Anthony Giddens

Modern toplumda kimlik, artık sabit ve değişmez bir yapı olmaktan çıkmış; toplumsal, kültürel ve bireysel dinamikler doğrultusunda sürekli yeniden kurulan bir süreç hâline gelmiştir (Giddens, 2019, s. 98). Bu bağlamda birey, kendi hayat hikâyesinin hem aktörü hem de editörü konumundadır. Günümüz toplumunda bireyler, farklı sosyal ortamlarda farklı roller üstlenmekte ve bu roller aracılığıyla kimliklerini yeniden üretmektedir (Goffman, 2024, s. 22–25). Kimlik, yalnızca bireyin içsel özelliklerinden oluşan bir yapı değil; aynı zamanda sosyal ilişkiler, kültürel normlar ve toplumsal beklentiler doğrultusunda şekillenen dinamik bir süreçtir (Giddens, 2019, s. 75–80). Bu süreçte bireyler, içinde bulundukları sosyal bağlama göre kendilerini ifade etme ve konumlandırma biçimlerini sürekli olarak yeniden düzenlemektedir.

Medya ve özellikle televizyon dizileri, modern toplumda kimlik inşasının görünür hâle geldiği önemli kültürel alanlardan biridir. "Televizyon dizileri, toplumsal değerlerin yeniden üretildiği ve izleyiciye aktarıldığı kültürel metinlerdir." (Çelenk, 2010: 47). Dizilerde yer alan karakterler, farklı toplumsal konumları, inanç sistemlerini ve yaşam tarzlarını temsil ederek izleyicilere çeşitli kimlik modelleri sunmaktadır. Bu nedenle televizyon dizileri, bireylerin kimlik performanslarının nasıl kurulduğunu ve toplumsal gerilimlerin nasıl görünür hâle geldiğini incelemek açısından önemli bir araştırma alanı oluşturmaktadır. Karakterlerin sosyal roller ile bireysel arzular arasında kurdukları denge, modern toplumdaki kimlik tartışmalarını anlamak için önemli ipuçları sunmaktadır.

Bu bağlamda televizyon dizilerinde karakter inşası, yalnızca senaryosal bir unsur olarak değil, aynı zamanda toplumsal gerçekliğin temsili olarak değerlendirilebilir. Karakterler aracılığıyla ortaya konan kimlikler, bireylerin toplum içindeki konumlarını ve bu konumların getirdiği çatışmaları yansıtmaktadır. Özellikle inanç, modernite, gelenek ve bireysellik gibi kavramlar, televizyon dizilerinde sıkça karşılaşılan temalar arasında yer almakta ve karakterlerin kimlik sunumlarında belirleyici rol

oynamaktadır. Bu durum, televizyon dizilerini toplumsal değişimi ve kültürel dönüşümü incelemek için önemli bir araştırma alanı hâline getirmektedir.

Bu çalışma, *Kızıl Goncalar* dizisi bağlamında karakterlerin kimlik sunumlarını Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı çerçevesinde incelemeyi hedeflemektedir. Dramaturjik yaklaşım, bireylerin sosyal yaşamda birer aktör gibi davranarak belirli roller üstlendiklerini ve bu roller aracılığıyla kendilerini başkalarına sunduklarını ileri sürmektedir. Bu perspektife göre bireyler, farklı sosyal ortamlarda farklı kimlik performansları sergileyebilmekte ve bu süreçte çeşitli izlenim yönetimi stratejileri kullanmaktadır. Bu kuramsal çerçeve, televizyon dizilerindeki karakterlerin davranışlarını analiz etmek için önemli bir analitik araç sunmaktadır (Goffman, 2024). Araştırmanın temel problemi, dizideki karakterlerin toplumsal roller, bireysel kimlik arayışları ve kültürel bağlamlar arasında nasıl bir etkileşim kurduklarını anlamaktır. Modern toplumda bireylerin karşı karşıya kaldığı değerler arası gerilimler, özellikle inanç ve modernite ekseninde belirginleşmektedir. Bu gerilim, televizyon dizilerinde karakterlerin yaşadığı çatışmalar aracılığıyla dramatize edilmekte ve izleyiciye sunulmaktadır. Bu nedenle diziler, bireylerin kimliklerini nasıl müzakere ettiklerini anlamak açısından önemli bir gözlem alanı sunmaktadır.

Bu araştırmanın temel sorusu, dizide yer alan karakterlerin farklı sosyal ortamlarda kimliklerini nasıl sundukları ve hangi izlenim yönetimi stratejilerini benimsedikleridir. Bu temel soruya ek olarak, ön sahne ve arka sahne performansları arasındaki farklılıklar, toplumsal cinsiyet normlarının kimlik sunumuna etkisi ve karakterlerin değerler arası gerilimleri nasıl deneyimledikleri de araştırmanın alt sorularını oluşturmaktadır. Bu sorular doğrultusunda çalışma, karakterlerin sosyal bağlamlara göre değişen kimlik performanslarını ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Araştırmanın amacı, televizyon dizilerinde kimlik performanslarının dramaturjik perspektifle incelenmesine katkı sağlamaktır. Bu çalışma, karakterlerin kimliklerini yalnızca bireysel tercihler doğrultusunda değil, aynı zamanda sosyal yapı, kültürel normlar ve güç ilişkileri çerçevesinde nasıl şekillendirdiklerini ortaya koymayı hedeflemektedir (Kazaz & Say, 2024). Bu yönüyle çalışma, kimlik kavramının toplumsal bağlam içinde ele alınmasına katkı sunmaktadır.

Tez, kuramsal katkı, toplumsal katkı ve yöntemsel katkı boyutlarıyla önem taşımaktadır. Kuramsal açıdan çalışma, dramaturjik yaklaşımın televizyon dizilerindeki karakter analizine uygulanabilirliğini ortaya koymakta ve literatüre güncel bir örnek sunmaktadır. Toplumsal açıdan ise kadın ve erkek karakterlerin toplumsal cinsiyet bağlamında sergiledikleri kimlik performanslarını görünür kılarak, modern toplumdaki değerler ve normlar üzerine düşünme imkânı sağlamaktadır. Yöntemsel açıdan ise tematik analiz yöntemi kullanılarak karakterlerin farklı sosyal bağlamlarda sergiledikleri kimlik performanslarının karşılaştırmalı biçimde incelenmesine olanak tanımaktadır. Ayrıca çalışma, Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımını televizyon dizilerindeki karakter çözümlemelerine uygulayarak, kimlik sunumu, rol performansı ve izlenim yönetimi kavramları çerçevesinde güncel bir inceleme örneği sunmayı ve bu alandaki çalışmalara katkı sağlamayı amaçlamaktadır. (Goffman, 2024; Aktay, 2024).

Özellikle karakterlerin toplumsal cinsiyet, inanç ve modernite bağlamında yaşadıkları kimlik çatışmalarının bütüncül bir yaklaşımla ele alındığı çalışmaların sayısı oldukça azdır. Bu durum, çalışmanın özgün değerini ortaya koymaktadır. Bu tez, dizideki karakterlerin toplumsal, kültürel ve bireysel dinamikler doğrultusunda kimliklerini nasıl yeniden inşa ettiklerini kapsamlı biçimde analiz ederek literatürdeki bu boşluğa katkı sunmayı hedeflemektedir.

Araştırma, tematik analiz yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Karakterlerin ön sahne ve arka sahne performansları, izlenim yönetimi stratejileri ve sosyal bağlamda sergiledikleri kimlik sunumları dizinin seçilen bölümleri üzerinden incelenmiştir. Literatür taraması, dramaturjik yaklaşım, toplumsal cinsiyet kuramı ve kimlik çalışmaları bağlamında gerçekleştirilmiştir. Bu yöntem, karakterlerin davranışlarının yalnızca belirli sahnelerle sınırlı kalmayıp, farklı sosyal bağlamlar doğrultusunda yeniden anlam kazandığını ortaya koymak için uygun bir araştırma çerçevesi sunmaktadır (Goffman, 2024; Giddens, 2019; Göle, 2024; Bauman, 2025).

Bu çalışma, *Kızıl Goncalar* dizisinin karakter analizini performatif kimlik perspektifiyle ele almak amacıyla altı bölüm üzerinden yapılandırılmıştır.

İlk bölüm, çalışmanın amacı, önemi ve araştırma sorularını ortaya koyarken, dizinin toplumsal ve kültürel bağlamını sunmaktadır. Ayrıca bu bölümde araştırmanın kuramsal ve toplumsal çerçevesi tartışılarak, dizinin temsil ettiği seküler- muhafazakâr gerilimi bağlamında çalışmanın gerekçesi açıklanmaktadır.

İkinci bölüm, Kuramsal Çerçeve bölümüdür. Bu bölümde modern ve postmodern kimlik yaklaşımları, dramaturjik yaklaşım ve benlik sunumu ile self narrative (benlik anlatısı) kavramı ele alınmakta ve çalışmanın kuramsal altyapısını oluşturan literatür değerlendirilmektedir.

Üçüncü bölüm, Televizyon Dizilerinde Karakter Temsili ve Anlatı Yapısı başlığını taşımaktadır. Bu bölümde televizyon dizilerinde karakterlerin nasıl kurgulandığı, anlatı yapısı içinde nasıl konumlandırıldığı ve karakter temsillerinin toplumsal bağlamla ilişkisi ele alınmaktadır.

Dördüncü bölüm, Yöntem bölümüdür. Bu bölümde araştırmanın yöntemi ve deseni açıklanmakta; çalışma grubu, veri toplama süreci, analiz birimleri ve tematik analiz süreci ayrıntılı biçimde ele alınmaktadır. Ayrıca araştırmanın geçerlik ve güvenirlik ilkeleri de bu bölümde açıklanmaktadır.

Beşinci bölüm, Bulgular ve Yorum bölümüdür. Bu bölümde dizideki karakterlerin ön sahne ve arka sahne performansları, dramaturjik kimlik sunumu ve toplumsal tiplemeler bağlamında elde edilen bulgular analiz edilmekte ve yorumlanmaktadır.

Altıncı bölüm, Sonuç bölümüdür. Bu bölümde elde edilen bulgular kuramsal çerçeve ve ilgili literatür ışığında değerlendirilmekte; kimlik performansları, toplumsal cinsiyet, muhafazakâr ve seküler gerilimler ile yan karakter temsilleri bağlamında tartışılmaktadır. Ayrıca çalışmanın genel değerlendirmesi yapılmakta, araştırma sorularına verilen yanıtlar özetlenmekte ve çalışmanın literatüre katkısı ortaya konulmaktadır. Çalışmanın sınırlılıklarına değinilmekte ve gelecekte yapılabilecek araştırmalara yönelik öneriler sunulmaktadır.

Bu doğrultuda, giriş bölümünde çalışmanın kuramsal arka planı, araştırma soruları, amacı ve yöntemi bütüncül bir çerçevede sunulmuş; literatürdeki boşluk ile çalışmanın

özgün katkısı gerekçelendirilmiş ve tezin genel yapısı okuyucuya tanıtılmıştır. Bu yapı, izleyen bölümlerde gerçekleştirilen analizlerin anlaşılmasını kolaylaştırmakta ve araştırmanın bütünsel kurgusunu sistematik bir biçimde temellendirmektedir.

1.1. Araştırmanın Problemi

Modern toplumda kimlik, farklı sosyal bağlamlarda yeniden kurulan ve etkileşim süreçleri içerisinde biçimlenen bir yapı hâline gelmiştir. Birey, muhafazakâr, kültürel ve seküler referanslar arasında konumlanırken çeşitli rol gerilimleri ve çatışmalar yaşamaktadır (Göle, 2024). Bu gerilimler yalnızca bireysel düzeyde değil, kültürel temsiller aracılığıyla toplumsal düzlemde de görünürlük kazanmaktadır. Özellikle televizyon dizileri, farklı kimlik pozisyonlarını dramatik yapı içerisinde karşı karşıya getirerek bu çatışmaları temsil eden önemli anlatı alanları sunmaktadır.

Türkiye bağlamında muhafazakâr ve seküler yaşam biçimlerinin kesişimi medya metinlerinde sıkça işlenen bir temadır. Ancak bu temsillerin çoğu zaman ideolojik karşıtlık düzeyinde ele alındığı; karakter kimliğinin etkileşimsel ve performatif boyutunun yeterince incelenmediği görülmektedir. Televizyon dizilerinde karakter inşası yalnızca anlatısal bir unsur olarak değil; kimliğin nasıl üretildiğini ve hangi bağlamlarda dönüştüğünü gösteren bir süreç olarak değerlendirilmelidir.

Bu noktada temel problem, televizyon dizilerinde karakter kimliğinin nasıl inşa edildiği ve bu inşa sürecinde çatışmanın nasıl işlev gördüğüdür. Özellikle muhafazakâr ve seküler kimliklerin karşı karşıya geldiği anlatılarda karakterlerin farklı sosyal alanlarda nasıl rol performansları sergilediği ve kimliklerini nasıl yeniden düzenlediği sorusu önem kazanmaktadır.

Modern toplumda kimlik, bireyin yaşam deneyimleri doğrultusunda sürekli yeniden üretilen dinamik bir yapı olarak ele alınmaktadır. Anthony Giddens modernite koşullarında bireyin kimliğini refleksif biçimde kurduğunu ve bireylerin kendi yaşam anlatıları üzerinden kimlik sürekliliği oluşturduğunu belirtmektedir (Giddens, 2019, s. 5–7).

Araştırmanın temel problemi:

Televizyon dizilerinde karakter kimliği nasıl inşa edilmekte ve bu inşa sürecinde çatışma hangi işlevi üstlenmektedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, televizyon dizilerinde karakter inşasının kimlik ve çatışma ekseninde nasıl kurulduğunu *Kızıl Goncalar* dizisi örneği üzerinden incelemektir. Çalışma, karakter kimliğinin sabit ve özsel bir yapıdan ziyade etkileşim süreçleri içerisinde performatif olarak üretildiği varsayımına dayanmaktadır.

Araştırmada dizideki karakterlerin farklı sosyal bağlamlarda sergiledikleri rol performansları analiz edilmekte; kimlik krizleri, rol gerilimleri ve inanç-modernite çatışması tematik analiz yöntemiyle çözümlenmektedir. Çalışmada Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı kuramsal çerçeve olarak benimsenmiş ve karakterlerin ön sahne–arka sahne geçişleri ile izlenim yönetimi stratejileri bu çerçevede değerlendirilmiştir.

Araştırma, televizyon dizilerinde kimlik inşasının yalnızca ideolojik karşıtlıklar üzerinden değil; performans ve etkileşim bağlamında nasıl kurulduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

1.3. Araştırma Soruları

1. Televizyon dizilerinde karakter kimliği hangi anlatısal ve etkileşimsel süreçler aracılığıyla inşa edilmektedir?
2. *Kızıl Goncalar* dizisinde karakterler farklı sosyal bağlamlarda nasıl rol performansları sergilemektedir?
3. Dizide inanç ve modernite arasındaki çatışma karakter kimliğinin oluşumunda nasıl bir işlev üstlenmektedir?
4. Karakterlerin ön sahne ve arka sahne geçişleri kimliğin performatif doğasını nasıl görünür kılmaktadır?
5. Dizide izlenim yönetimi ve stratejik kimlik sunumu hangi durumlarda ortaya çıkmaktadır?

1.4. Araştırmanın Önemi

Televizyon dizileri, toplumsal kimlik tartışmalarının kültürel düzlemde temsil edildiği önemli anlatı alanlarıdır. Özellikle muhafazakâr ve seküler yaşam biçimlerinin karşılaşma noktalarında ortaya çıkan gerilimler diziler aracılığıyla geniş kitlelere ulaşmakta ve toplumsal tartışmaların bir parçası hâline gelmektedir. Bu bağlamda diziler yalnızca eğlence ürünleri değil; kimlik, aidiyet ve değer çatışmalarının görünür kılındığı kültürel metinler olarak değerlendirilebilir.

Türkiye'de muhafazakâr temsiller üzerine yapılan çalışmalar genellikle ideolojik çözümlemeler, söylem analizleri ya da toplumsal etki tartışmaları üzerinden ilerlemektedir. Ancak karakter kimliğinin etkileşimsel ve performatif boyutunun özellikle dramaturjik bir çerçeve üzerinden ele alınması sınırlı kalmaktadır. Bu çalışma, karakter inşasını kimlik ve çatışma ekseninde değerlendirerek literatüre bu açıdan katkı sunmayı hedeflemektedir.

Çalışmanın bir diğer önemi, Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımının televizyon dizilerindeki karakter analizine uygulanabilirliğini göstermesidir. Goffman'ın ön sahne, arka sahne, rol ve izlenim yönetimi kavramları karakterlerin farklı sosyal bağlamlardaki konumlanışını anlamak açısından işlevsel bir kuramsal araç sunmaktadır.

Ayrıca çalışma, muhafazakâr ve seküler kimliklerin karşılaşmasını yalnızca ideolojik bir karşıtlık olarak değil; performatif bir kimlik mücadelesi olarak ele alması bakımından özgün bir yaklaşım sunmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma belirli sınırlılıklar çerçevesinde yürütülmüştür. Öncelikle çalışma yalnızca *Kızıl Goncalar* dizisi ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla elde edilen bulgular diğer televizyon dizilerine genellenebilir nitelikte değildir.

Araştırma dizinin seçilmiş bölümleri ve belirli sahneleri üzerinden gerçekleştirilmiştir. Analiz, kimlik ve çatışma temalarının belirgin biçimde ortaya çıktığı kesitlerle sınırlandırılmıştır.

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu tezde, modern ve postmodern kimlik perspektifleri, dramaturjik yaklaşım ve self narrative kavramları temel alınarak, televizyon dizilerindeki karakterlerin kimlik performansları ve anlatı yapıları incelenmektedir. Kuramsal çerçeve, karakterlerin toplumsal roller, bireysel tercihleri ve toplumsal normlar bağlamında kimliklerini nasıl müzakere ettiklerini anlamaya imkân tanımaktadır. Bu çerçevede, modern ve postmodern kimlik anlayışları, dramaturjik yaklaşımın sahne önü-arka sahne ayrımı ve self narrative perspektifi üzerinden değerlendirilecektir.

2.1. Modern ve Postmodern Kimlik Perspektifleri

Modern toplumda kimlik, yalnızca bireysel bir özellik olarak değil; toplumsal etkileşimler ve kültürel referanslar aracılığıyla sürekli yeniden kurulan dinamik bir süreç olarak ele alınır (Giddens, 2019; Bauman, 2025; Özkaya, 2024). Geleneksel toplumlarda bireylerin kimliği doğuştan belirlenen roller, normlar ve statülerle şekillenirken, modernite ile bu referanslar zayıflar; kimlik artık sabit bir yapı olmaktan çıkarak bireysel tercihler ve toplumsal etkileşimler çerçevesinde sürekli yeniden inşa edilen bir sürece dönüşür (Bauman, 2022). Bu süreç, bireyi toplumsal yapıların belirlediği bir konumdan çıkarıp, kendi kimlik projesine inşa ettiği esnek bir toplumsal yapıya taşır.

Anthony Giddens, modern bireyi refleksif bir proje olarak tanımlar; birey kimliğini toplumsal kalıplar yerine yaşam anlatıları ve kişisel tercihleri üzerinden inşa eder (2019, s. 5–7).

Bu süreç özgürlük sağlarken, belirsizlik ve riskleri de beraberinde getirir. Alman sosyolog Ulrich Beck, modern toplumları "risk toplumu" kavramı üzerinden analiz eder ve bireylerin giderek artan belirsizlikler ve küresel riskler altında kimlik inşa ettiğini vurgular (Beck, 2019).

Modern bireyin kimlik inşasında dini ve kültürel referanslar da önemlidir. Türk sosyolog Nilüfer Göle, modernleşme süreçlerinin dini kimlikleri ortadan kaldırmadığını; aksine bu kimliklerin modern kamusal alanda yeniden şekillendiğini vurgular (2024, s. 89). Bülent Batur ise modern toplumda dini değerler ile gündelik

yaşam pratikleri arasındaki ilişkinin sabit olmadığını, aksine farklı sosyal bağlamlarda sürekli müzakere edildiğini belirtir (2020, s. 103–105).

Postmodern perspektif ise kimliği parçalı, çoğul ve bağlama göre yeniden kurulan bir süreç olarak ele alır (Dumitrescu, 2003, s. 11–12). Büyük anlatıların geçerliliğini yitirmesi, bireylerin kimliklerini farklı kültürel ve toplumsal bağlamlar üzerinden kurmasına neden olur. Zygmunt Bauman'ın "akışkan modernite" kavramı, bireyin sabit kimlik kalıplarına bağlı kalmaksızın toplumsal değişimlere uyum sağlayan esnek kimlikler geliştirmesi gerektiğini açıklar (2025).

Max Weber'in analizleri, modern bireyin özgür, rasyonel ve seçim yapabilen bir özne olarak idealize edildiğini gösterir; ancak bürokratik ve rasyonel toplumsal yapılar zaman zaman kimlik süreçlerini sınırlayabilir (akt.Çiğdem, 2004). Erving Goffman (2024), modern kimliği sahne önü ve sahne arkasında farklı biçimlerde performe edilen bir süreç olarak değerlendirir; başkalarının algıları ve toplumsal etkileşimler, kimliğin sürekli yeniden kurgulanmasını gerektirir. Stuart Hall (1997) ise postmodern kimliğin çok katmanlı, bağlamsal ve sürekli değişen bir yapı olduğunu vurgular.

Dijitalleşme ve sosyal medya, kimliğin çoklu ve bağlamsal yapısını daha görünür hâle getirir (Boyd,D.2014; Marwick, 2013). Bireyler, çevrimiçi ortamda farklı sosyal bağlamlara uygun kimlikler sergileyebilir; bu durum kimliğin performatif, akışkan ve sürekli yeniden üretildiğini gösterir. Toplumsal cinsiyet, etnisite ve sınıf gibi kategoriler de bu süreçte kritik rol oynar (Hall, 1997/2016; Connell, 2009; West & Zimmerman, 1987).

Ekonomik krizler, iklim değişikliği ve teknolojik dönüşümler gibi küresel riskler, bireylerin kimlik stratejilerini etkiler. Bu bağlamda kimlik, bireysel tercihler kadar sosyal ve küresel çevreyle etkileşim hâlinde şekillenen dinamik bir süreçtir (Beck & Beck-Gernsheim, 2002).

2.2. Dramaturjik Yaklaşım ve Benlik Sunumu

Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, kimliğin toplumsal etkileşimler bağlamında nasıl inşa edildiğini anlamak için temel bir çerçeve sunar (Goffman, 2024). Goffman, toplumsal yaşamı bir tiyatro sahnesine benzetir ve bireyleri rol

oynayan aktörler olarak tanımlar. Birey hem aktör hem de seyirci konumundadır; bu bağlamda, sosyal etkileşimler aracılığıyla kimliğini sürekli olarak sunar, yönetir ve yeniden kurar.

Dramaturjik yaklaşım, dört temel kavram etrafında şekillenir: ön sahne (frontstage), arka sahne (backstage), rol ve izlenim yönetimi (impression management). Ön sahne, bireyin toplumsal normlara uygun davrandığı ve başkalarının gözlemlerine açık alanı ifade eder. Örneğin, Türkiye'de bir öğretmenin sınıfta disiplinli ve otoriter bir tutum sergilemesi ön sahneye örnektir. Arka sahne ise bireyin toplumsal beklentilerin baskısından uzaklaştığı, kendini daha doğal ve kontrolsüz ifade edebildiği alanı temsil eder; aynı öğretmenin evde ailesine karşı samimi ve esnek bir tavır göstermesi arka sahneye örnek olarak verilebilir.

Bu yaklaşım, analitik psikolojinin kurucusu Carl Gustav Jung'un persona kavramıyla da paralellik gösterir. Jung'a göre persona, bireyin toplumsal beklentilere uyum sağlamak amacıyla geliştirdiği bir "kimlik maskesi"dir (1953). Goffman'ın sahne önü performansları ile Jung'un persona kavramı, bireyin toplumsal kabul ve aidiyet elde etmek için geliştirdiği kimlik stratejilerini açıklamada birbirini tamamlar. Persona, yalnızca sosyal uyum için değil, aynı zamanda bireyin kendini toplumsal normlara göre düzenlemesi ve çevresine uyum sağlaması için de işlev görür (Ukray,2014).

Toplumda birey, farklı bağlamlarda farklı roller üstlenir; öğrenci, ebeveyn, çalışan, arkadaş veya sosyal medya kullanıcısı gibi roller, toplumsal senaryolarla şekillenir Goffman'a göre bireyler, günlük yaşamda içinde bulundukları sosyal ortama uygun biçimde kendilerini sunar ve farklı durumlarda farklı performanslar sergiler (Goffman, 2024). Türkiye bağlamında gençler, aile ortamında uyumlu ve saygılı bir rol sergilerken, arkadaş çevresinde daha özgür ve esprili roller üstlenebilir. İş yerinde çalışan bir bireyin yöneticisi karşısında ciddi ve disiplinli olması, arkadaş ortamında ise esprili ve rahat davranması bu bağlamsal kimlik farklılıklarını örnekler. Bu rol çeşitliliği, kimliğin bağlamsal ve çok katmanlı doğasını gözler önüne serer.

İzlenim yönetimi, bireyin başkalarının kendisi hakkında olumlu bir algı oluşturmasını sağlamak için sözlü ve sözsüz davranışlarını, beden dilini ve görünüşünü stratejik olarak düzenlemesi sürecidir (Manning, 2013; Boyd, 2014). Türkiye örneğinde, iş

görüşmelerinde adayların kendilerini profesyonel, güvenilir ve uyumlu göstermeye çalışmaları klasik bir örnektir. Dijital ortamda ise kullanıcılar, yalnızca mutlu ve başarılı anlarını paylaşarak izlenim yönetimi yapar; bu süreç, sosyal medyanın bireylerin ön sahnelerini sürekli yeniden inşa etmelerini sağladığını gösterir.

Toplumsal cinsiyet rolleri, benlik sunumunu belirleyen temel faktörlerden biridir Türkiye'de kadınlardan genellikle nazik, güler yüzlü ve fedakâr olmaları; erkeklerden güçlü, kararlı ve duygularını belli etmeyen bir tavır sergilemeleri beklenir. İş hayatında kadınların profesyonelliklerinin yanı sıra feminen bir duruş sergilemeleri, erkeklerin ise otoriter ve iddialı olmaları, bireylerin toplumsal sahnelerdeki performansını doğrudan etkiler (West & Zimmerman, 1987; Kandiyoti,1988).

Bu durum, Goffman'ın rol ve izlenim yönetimi kavramlarının toplumsal cinsiyet bağlamında nasıl işlediğini somutlaştırır (Özyeğin, 2015).

Sosyal medya, günümüz Türkiye'sinde benlik sunumunu etkileyen kritik bir alan haline gelmiştir (Boyd, 2014). Instagram, TikTok ve X platformları, bireylere kendi "ön sahnelerini" sürekli yeniden inşa etme olanağı sunar. Kadınlar estetik ve güzellik vurgusu yaparken, erkekler güçlü ve başarılı görünme çabaları gösterir; bu durum, toplumsal beklentilerin dijital ortama taşınması ve pekişmesini sağlar. Sosyal medyada sergilenen performanslar, bireylerin toplumsal rollerini yeniden üretmesine ve çeşitlendirmesine aracılık eder. Örneğin, bir genç kadın hem iş hayatındaki profesyonel kimliğini hem de sosyal medyada arkadaş çevresine yönelik samimi kimliğini sergileyebilir; bu durum Goffman'ın ön ve arka sahne ayrımının dijital mecralarda nasıl yeniden üretildiğini ortaya koyar.

Ek olarak, toplumsal cinsiyet ve dijital performansın kesişimi, Türkiye'de gençlerin kimlik müzakerelerini derinleştirmektedir. Kadınlar, toplumsal beklentilere uyarak güzellik ve zarafet göstermekle birlikte, sosyal medya üzerinden kendi ilgi ve yeteneklerini de sergileyerek alternatif kimlikler oluşturabilmektedir. Erkekler ise güçlü, başarılı ve rekabetçi rollerini çevrimiçi profiller aracılığıyla desteklemektedir. Bu süreç, kimliğin yalnızca fiziksel ve yüz yüze etkileşimlerde değil, dijital bağlamlarda da sürekli yeniden üretildiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, modern ve postmodern kimlik anlayışında vurgulanan bağlamsal, performatif ve çok katmanlı kimlik süreçlerini açıklamada günümüzde de geçerliliğini korumaktadır. Türkiye örneği üzerinden değerlendirildiğinde, toplumsal cinsiyet rolleri, aile yapısı ve sosyal medya kullanımı, bireylerin ön sahne ve arka sahne performanslarını belirleyerek kimliğin sürekli yeniden inşasına katkıda bulunur. Dramaturjik yaklaşım, farklı kültürel bağlamlarda uygulanabilirliği ve analitik gücü ile sosyal bilimlerde önemli bir araç olmaya devam etmektedir.

2.3. Self Narrative (Benlik Anlatısı) ve Kimlik Sürekliliği

Modern birey, kimliğini yalnızca toplumsal roller veya normlar üzerinden değil, aynı zamanda kendi yaşam anlatılarını kurarak üretmektedir (Anthony Giddens, 2019, s. 52–58). Modernite, bireyin yaşam dünyasını hem parçalayarak hem de yeniden bütünleştirerek çok katmanlı bir yapı ortaya koyar. Artan etkileşim bağlamları ve çeşitlenen sosyal çevreler, bireyin farklı alanlarda farklı kimlik pratikleri geliştirmesine neden olmaktadır. Buna karşın modernite, yalnızca parçalanma değil, aynı zamanda bu farklı deneyimlerin bir araya getirilmesini de mümkün kılmaktadır.

Self narrative, bireyin deneyimlerini anlamlı bir bütün hâline getirerek kimlik sürekliliğini ve kişisel tutarlılığı sağlamasına imkân tanır (Paul Ricoeur, 2011, s. 246–249). Bu süreç, bireyin geçmiş, şimdi ve gelecek arasında bağ kurarak kendi varoluşunu anlamlandırmasını mümkün kılmaktadır. Modern yaşamın dinamik yapısı, bireyin deneyimlerini farklı sosyal alanlar arasında parçalayabilmektedir. İş yaşamı, aile ilişkileri, arkadaş çevresi ve kültürel ortamlar gibi farklı alanlar, bireyin çoklu kimlik boyutları geliştirmesine yol açmaktadır (Özkaya, 2024, s. 60–67; Ulrich Beck, 2019, s. 134–140).

Bu noktada birey, farklı bağlamlarda edindiği deneyimleri bir araya getirerek yaşamını bir anlatı olarak kurgulamakta ve kimliğini bu anlatı üzerinden sürekli yeniden tanımlamaktadır (Giddens, 2019, s. 75–80). Küresel ölçekte yaşanan gelişmelerin bireysel yaşam anlatılarına dâhil edilebilmesi, modern kimliğin yalnızca yerel değil, aynı zamanda küresel bağlamlarla da şekillendiğini göstermektedir. Bu durum, bireyin farklı sosyal bağlamlar arasında hareket ederken hem çeşitlenen hem de bütünlük kurabilen bir kimlik yapısı geliştirmesine olanak tanımaktadır.

Joseph Campbell'in "kahramanın yolculuğu" modeli, bireyin yaşam deneyimlerini anlamlı bir anlatı örgüsü içerisinde düzenlemesini açıklayan önemli bir yaklaşımdır (Campbell, 2004, s. 28–35). Birey, bu modelde karşılaştığı kırılma noktalarını, dönüşüm süreçlerini ve kişisel mücadelelerini bir bütün hâline getirir. Kimlik ve benlik oluşumunu anlatı ve refleksif süreçler üzerinden inceleyen çağdaş sosyolog Anthony Elliott (2017), modern bireyin kimlik inşasında anlatı temelli pratiklerin önemine dikkat çekmekte ve bireyin kendi yaşamını anlamlandırmak için hikâyeleştirme süreçlerine başvurduğunu ifade etmektedir (s. 10–15). Bu yaklaşım, bireyin geçmiş deneyimlerini sadece hatırlamakla kalmayıp, geleceğe dair planlarını ve anlam arayışlarını da şekillendirdiğini vurgular.

Kimlik sürekliliği, bireyin çocukluktan yetişkinliğe kadar benliğini koruma ve yeniden üretme sürecini ifade eder. Bu bağlamda benlik anlatısı, bireyin yaşam öyküsünü düzenleyerek kimliğin hem değişim hem de istikrar boyutlarını bir arada tutar. Felsefi temeller açısından John Locke'a göre kimlik, bilinç ve hafıza üzerinden süreklilik kazanır; hafıza, bireyin geçmiş deneyimlerini şimdiki benlik ile ilişkilendirerek kimlik sürekliliğini sağlar (Wang, 2023). Bu yaklaşım, "Theseus'un Gemisi" paradoksu (bir nesnenin tüm parçaları zamanla değiştirildiğinde aynı nesne olarak kalıp kalamayacağını sorgulayan düşünce deneyi) ile birlikte düşünüldüğünde daha anlamlı hâle gelmektedir. İlk olarak Plutarch tarafından dile getirilen ve daha sonra Thomas Hobbes tarafından geliştirilen bu paradoks, kimliğin değişim karşısında sürekliliğini nasıl koruduğu sorusunu felsefi düzlemde tartışmaya açmaktadır (Plutarch, MÖ 1. yy/1914; Hobbes, 1655; Simurg, 2025).

Psikolojik açıdan kimlik sürekliliği, hafıza, öğrenme ve nörolojik işlevlerin düzenleyici rolüyle açıklanır. Wang (2023), kimliğin genetik yapı, kişilik özellikleri, anılar ve sosyal etkileşimler aracılığıyla hem süreklilik hem de değişim boyutlarını içeren bir "senfoni" gibi işlediğini vurgular. Walker (2021) ise, psikolojik kuramların kimlik sürekliliğini açıklamada güçlü olduğunu, ancak tek başına yeterli olmadığını ve anlatı kuramlarının bu süreci tamamlayıcı bir perspektif sunduğunu belirtir. Özellikle J. David Velleman'ın anlatı kuramının sınırlılıklarını tartışarak, benlik anlatısının kimlik sürekliliği için nasıl işlevsel olduğunu açıklar.

Modern bireyin kimliğini anlatılar aracılığıyla inşa ettiği süreç, kişisel deneyimlerin yanı sıra toplumsal ve dijital bağlamlarla da şekillenir (Hnit & Almanna, 2025). Anlatılar, kimliğin hem aracı hem de ürünü olarak işlev görür; bireyler yaşam deneyimlerini organize ederken, sosyal medya gibi dijital platformlar bu sürece yeni sahneler ve performans alanları ekler. Bu bağlamda, kimlik sürekli müzakere edilen, performatif ve çok katmanlı bir yapı olarak ortaya çıkar (Couldry, 2012, s. 47–52).

Medya ve popüler kültür, bireylerin kendi kimlik anlatıları ile ilişki kurabilecekleri sembolik hikâyeler sunar (Nick Couldry, 2012, s. 75–80; Külekçi, 2023, s. 171–172). Televizyon dizileri, toplumsal normlar ve değerler çerçevesinde şekillenerek toplumsal gerçekliğin yeniden üretildiği önemli araçlar arasında yer almaktadır. Aile yapısı, toplumsal değerler ve toplumsal roller, diziler aracılığıyla belirli temsiller üzerinden izleyiciye sunulmaktadır (Külekçi, 2023).

Bu bağlamda John Fiske, televizyonun toplumsal gerçekliği doğrudan yansıtmaktan ziyade onu ideolojik bir çerçeve içinde yeniden ürettiğini ve bu süreçte bir "gerçeklik duygusu" inşa ettiğini belirtmektedir (Fiske, 1987, s. 30–31, akt. Külekçi, 2023, s. 171–172). Bu yaklaşım doğrultusunda televizyon, toplumsal normlar ve egemen ideolojiler çerçevesinde anlam üreten bir kültürel alan olarak işlev görmektedir. Benzer şekilde Nurdan Türkoğlu, medyanın bireylere giyim, tüketim ve davranış biçimleri başta olmak üzere çeşitli kültürel yönelimler sunduğunu ve böylece toplumsal yaşam pratiklerini etkileyen bir ortam oluşturduğunu ifade etmektedir (Türkoğlu, 2007, s. 196, akt. Külekçi, 2023, s. 171–172). Bu süreçte diziler, sundukları karakterler aracılığıyla izleyicilerin özdeşlik kurmasına imkân tanımakta ve bireylerin kimliklerini müzakere edebilecekleri sembolik bir zemin oluşturmaktadır (Yenigün Altın & Altay, 2025, s. 1–5).

Kızıl Goncalar dizisi örneğinde, "karakterler dini referanslar, modern yaşam pratikleri ve bireysel tercihler arasında kendi yaşam hikâyelerini sürekli olarak yeniden yorumlamaktadır" (Giddens, 2019, s. 52–58). Örneğin karakterlerin, aile ve toplum beklentileri ile kişisel arzuları arasında denge kurma çabası, self narrative aracılığıyla hem kimlik sürekliliğini hem de bağlamsal adaptasyonu mümkün kılmaktadır. Böylece dizideki dramatik yapı, postmodern kimlik anlayışının bireysel ve toplumsal boyutlarını somutlaştıran bir örnek teşkil eder.

Ek olarak, self narrative süreci bireysel bilinç ve öz farkındalık açısından da kritik bir rol oynar. Bireyler, kendi yaşam hikâyelerini anlatırken hem geçmiş deneyimlerden ders çıkarır hem de gelecekteki kimlik yönelimlerini planlar. Bu, kimliğin sadece sosyal etkileşimlerle değil, aynı zamanda içsel refleksiyon ve anlamlandırma süreçleriyle de sürekli yeniden üretildiğini ortaya koyar (Giddens, 2019, s. 70–75).

3. TELEVİZYON DİZİLERİNDE KARAKTER VE ANLATI

Televizyon dizileri, modern toplumda kimlik müzakerelerinin gerçekleştiği önemli kültürel metinler olarak değerlendirilmektedir (Elena Buonanno, 2008). Diziler yalnızca eğlence amaçlı içerikler üretmekle kalmaz; aynı zamanda toplumsal değerlerin, normların ve kimlik temsillerinin yeniden üretildiği alanlar olarak işlev görür. Bu bağlamda karakter temsilleri, toplumsal gerçekliğin yeniden kurulduğu ve izleyiciye aktarıldığı sembolik alanlar olarak değerlendirilmektedir (Hall, 1997; Mutlu, 2017).

Kızıl Goncalar dizisi özelinde, karakter temsilleri toplumsal, kültürel ve dini bağlamlarla iç içe geçmektedir. Dizideki karakterler, yalnızca bireysel davranış ve tutumlarıyla değil; aynı zamanda izleyiciye farklı inanç, ideoloji ve yaşam biçimlerini temsil eden sembolik figürler olarak sunulmaktadır. Bu bağlam, televizyon dizilerinin, karakterler aracılığıyla toplumsal gerçekliği yorumlama ve yeniden inşa etme işlevini ortaya koymaktadır.

Kadın ve erkek karakterlerin temsili, toplumsal cinsiyet normlarının ve kültürel değerlerin yeniden üretildiği önemli bir alan olarak öne çıkmaktadır. Kızıl Goncalar dizisinde özellikle kız çocuklarının eğitimi ve kadın karakterlerin rol performansları bu temsilleri görünür kılmaktadır. Meryem'in taşralı ve muhafazakâr bir anne olarak, kızının eğitimi için tarikat ve geleneksel kurallarla çatışması; Zeynep'in öğrenim yoluyla güçlenme çabaları ve Mira'nın kimlik ve aidiyet temaları üzerinden yaşadığı rol çatışmaları, izleyiciye hem bireysel hem de kültürel kimlik meselelerini yansıtan bir anlatı sunmaktadır. Bu durum, Türkiye'de aile yapısının çocuk gelişimi ve aile içi ilişkiler üzerindeki belirleyici rolünü vurgulayan bulgularla **(**Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, 2006) ve toplumsal dönüşümün aile içi ilişkilerde yarattığı değişimleri ortaya koyan araştırmalarla (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2013) örtüşmektedir.

Dizinin anlatı yapısı, karakterlerin toplumsal rollerini ve kimlik performanslarını destekleyen görsel ve işitsel unsurları da içermektedir. (Hall,1997). Hall'un temsil yaklaşımı, karakterlerin çok katmanlı kimlik performanslarını analiz etmek açısından önemli bir kuramsal araç sunmaktadır. Bu yaklaşım, bireylerin tekil ve sabit kimlik

üzerinden değil; farklı toplumsal ve kültürel bağlamlar içinde sürekli yeniden kurulan kimlikler aracılığıyla anlaşılması gerektiğini vurgular.

Ayrıca, McLuhan ve Powers (2020) iletişim teknolojileri perspektifi üzerinden televizyonun görsel ve işitsel gücünü değerlendirerek, medya metinlerinin toplumsal değerlerin aktarılmasında oynadığı önemli rolü vurgular. Bu bağlamda, *Kızıl Goncalar* dizisi yalnızca dramatik bir anlatı sunmakla kalmaz; toplumsal cinsiyet, eğitim, kültürel çatışma, kimlik müzakereleri ve dinî temsiller gibi temaları bütüncül bir yapı içerisinde izleyiciye aktarır.

Kızıl Goncalar dizisi karakterler ve hikâye örgüsü üzerinden inanç, aidiyet ve toplumsal değerleri ekrana taşımakta, tarikat ve seküler yaşam pratikleri arasındaki çatışmaları görünür kılmaktadır. Bu bağlamda, dizinin anlatı yapısı ve karakter temsilleri, modern toplumda kimliğin nasıl inşa edildiğini, toplumsal rollerin nasıl müzakere edildiğini ve birey-toplum etkileşiminin nasıl işlendiğini anlamak açısından kritik bir örnek teşkil etmektedir.

Karakterlerin toplumsal ve bireysel kimlikleri, yalnızca izleyiciye dramatik bir çatışma sunmakla kalmaz; aynı zamanda kendi yaşam öykülerini anlamlı bir bütün hâline getirerek kimlik sürekliliğini inşa eden 'self narrative' süreçlerini de yansıtır (Giddens, 2019; Bauman 2025). Bu bağlamda dizideki karakterler, geçmiş, şimdi ve gelecek arasındaki bağları kurgulayarak kendi varoluşlarını anlamlandırır ve izleyiciye çok katmanlı kimlik performansları sunar.

Özellikle Meryem'in tarikat ve aile normlarıyla çatışması ya da Zeynep'in eğitim yoluyla güçlenme çabası, karakterlerin kendi benlik anlatıları üzerinden kimliklerini sürekli yeniden tanımlamalarına olanak tanır (Ricoeur, 2011). Bu perspektif, dizinin anlatı yapısının sadece dramatik değil, aynı zamanda bireysel kimlik inşası ve toplumsal çatışmalar üzerinden çok boyutlu bir okuma sunduğunu göstermektedir.

Cinsiyet, inanç ve aidiyet temalarının nasıl müzakere edildiğini görsel ve işitsel unsurlarla aktarırken; aynı zamanda karakterlerin kendi yaşam öykülerini bir bütün hâline getirme çabaları üzerinden kimlik sürekliliğini de görünür kılar (Walker, 2021; Wang, 2023).

Sonuç olarak, televizyon dizileri yalnızca kültürel metinler olarak değil; karakter temsilleri aracılığıyla modern toplumun değerlerini, kimlik çatışmalarını ve kültürel kodlarını izleyiciye aktaran çok katmanlı analiz alanlarıdır. *Kızıl Goncalar* dizisi özelinde, karakterlerin dramatik ve muhafazakâr temsilleri, bu kültürel metinlerin hem bireysel hem de toplumsal düzeyde kimlik üretiminde oynadığı rolü somutlaştırmaktadır. Self narrative perspektifiyle bakıldığında, karakterlerin çatışmalar ve karar mekanizmaları üzerinden oluşturduğu kimlik sürekliliği, dizinin toplumsal ve bireysel etkisini daha kapsamlı bir şekilde anlamayı mümkün kılmaktadır.

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemi, araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama süreci ve verilerin analizine ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Araştırmada kullanılan nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda, verilerin nasıl toplandığı ve analiz edildiği ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Ayrıca araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini sağlamaya yönelik uygulamalara da bu bölümde yer verilmiştir.

4.1. Araştırmanın Yöntemi ve Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar, toplumsal olguları doğal bağlamları içinde anlamaya ve yorumlamaya odaklanır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 35). Bu bağlamda çalışma, televizyon dizilerinde karakter inşası sürecini kimlik ve çatışma ekseninde derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır.

Toplum içinde yaşayan bireylerin toplumsal yaşama biçimlerini ve kuralları algılama biçimleri ile bunları kendi yaşamlarına yansıtma süreçleri sosyoloji açısından önem taşımaktadır. Nitel araştırma, gerçekliği çalışılan durum üzerinden ele alır; olay ve olgu araştırmanın odak noktasını oluşturur. Araştırmacı sürece katılımcı bir bakış açısıyla yaklaşır ve verilerdeki örüntüleri derinlemesine ortaya koymaya çalışır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 303–304).

Bu çalışmada veri analizi için tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Tematik analiz, nitel verilerde tekrar eden anlam örüntülerini sistematik biçimde belirlemeyi, analiz etmeyi ve raporlamayı sağlayan bir yöntemdir (Braun & Clarke, 2006). Nitel araştırmalarda veri analizinde yaygın olarak kullanılan bu yöntem, araştırmacının veriler içindeki anlam yapılarını ortaya koymasına olanak tanımaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu çalışmada temalar, veri analizi sürecinde oluşturulmuş ve dramaturjik kimlik perspektifi çerçevesinde yorumlanmıştır. Tematik analiz, dizideki karakter performanslarını ve kimlik inşası süreçlerini Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, self narrative kavramı ve modern-postmodern kimlik perspektifleri ışığında derinlemesine incelemeye olanak sağladığı için tercih edilmiştir.

Araştırmanın deseni olarak durum çalışması tercih edilmiştir. Bu yaklaşım, belirli bir olgunun kendi bağlamı içinde ayrıntılı ve bütüncül biçimde incelenmesini esas almaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 302–304).

Durum çalışması, *Kızıl Goncalar* dizisini kendi kültürel ve dramatik bağlamı içinde bütüncül olarak analiz etme imkânı tanıdığı için seçilmiştir; bu sayede karakterlerin ön sahne-arka sahne performansları, toplumsal roller ve kimlik müzakereleri kuramsal çerçeve ile uyumlu biçimde değerlendirilebilir.

Veri Toplama Süreci

Bu araştırmada veri toplama süreci, seçilen dizinin sistematik biçimde izlenmesi ve analiz için uygun sahnelerin belirlenmesi aşamalarını içermektedir. Araştırma kapsamında NOW TV'de yayınlanan *Kızıl Goncalar* dizisinin ilk sezonu incelenmiştir. Bölümler araştırma soruları doğrultusunda tekrar izlenmiş ve kimlik çatışması, rol performansı ve inanç–modernite geriliminin belirgin olduğu sahneler seçilmiştir.
Seçilen sahnelerde yer alan diyaloglar ayrıntılı biçimde incelenmiş, zaman kodlarıyla birlikte yazılı metne aktarılmıştır. Ayrıca sahnelerin gerçekleştiği mekânsal düzen, karakterlerin konumları, beden dili ve etkileşim biçimleri de veri toplama sürecinin bir parçası olarak kayıt altına alınmıştır. Bu süreçte elde edilen veriler, daha sonra gerçekleştirilecek tematik analiz için hazırlanmıştır.

Diyalogların metne aktarılmasında, seçilen sahnelerde yer alan diyaloglar araştırma kapsamında tekrar izlenmiş ve zaman kodları belirtilerek yazılı metne dönüştürülmüştür. Bu süreçte konuşmalar mümkün olduğunca özgün hâli korunarak aktarılmış, karakterler arası etkileşimi yansıtan ifadeler ve konuşma sırası dikkate alınmıştır. Elde edilen metinler daha sonra analiz sürecinde kullanılmak üzere düzenlenmiş ve tematik analiz için hazır hâle getirilmiştir.

Diyaloglar, karakterlerin kimlik performanslarını ve self narrative süreçlerini gözlemlemek amacıyla metne aktarılmıştır.

Sahne bağlamının kaydedilmesinde, diyalogların gerçekleştiği mekân, karakterlerin konumları, beden dili ve etkileşim biçimleri sistematik olarak not edilmiştir. Karakterlerin fiziksel mesafeleri, göz teması, jest-mimik kullanımları ve mekânsal

düzen, sahnenin anlamını çözümlemede dikkate alınmıştır. Bu sayede karakterlerin sosyal rollerini ve kimlik performanslarını bütüncül şekilde değerlendirmek mümkün olmuştur.

İncelenen bölümler ve seçim ölçütleri bölümünde, çalışmada *Kızıl Goncalar* dizisinin ilk sezonu incelenmiştir. Analiz, kimlik çatışması, rol gerilimi ve inanç–modernite karşılaşmasının belirgin olduğu sahnelere odaklanmıştır.

Seçim ölçütleri:
Kimlik krizinin görünür olması
Karakterlerin rol performanslarının belirginleşmesi
Kamusal ve mahrem alan geçişlerinin gözlemlenebilir olması
Muhafazakâr ve seküler söylemin doğrudan karşılaşması

Diyaloglar, analiz için zaman kodlarıyla metne aktarılmıştır.

Analiz Biriminin Belirlenmesi

Temel analiz birimi "etkileşim sahnesi" olarak belirlenmiştir; özellikle iki veya daha fazla karakterin karşılıklı rol performansı sergilediği sahneler çözümleme birimi olarak alınmıştır.

Verilerin Analizi: Tematik Analiz

Bu çalışmada tematik analiz yöntemi, Braun & Clarke'ın (2006) önerdiği sistematik aşamalar çerçevesinde uygulanmıştır; veride tekrar eden anlam örüntüleri kodlanmış, temalar oluşturulmuş ve kuramsal çerçeve ile ilişkilendirilmiştir. Ayrıca Türkiye'deki nitel araştırma uygulamaları ve veri toplama süreçleri için Yıldırım & Şimşek'in (2021) önerilerinden yararlanılmıştır. Bu sayede hem yöntemsel geçerlilik sağlanmış hem de verilerin analitik yorumu disiplinler arası literatürle uyumlu hâle getirilmiştir.

Analiz üç aşamada yürütülmüştür:

Veri Hazırlama ve Ön Okuma: Diziler dikkatle izlenmiş, diyaloglar transkript hâline getirilmiş ve sahneler tekrar tekrar incelenerek ilk izlenimler not edilmiştir.

Kodlama ve Temaların Belirlenmesi: Veriler anlamlı birimler hâlinde kodlanmış, benzerlik ve farklılıklarına göre temalar oluşturulmuştur. Kodlama sürecinde karakterlerin kimlik performansları ve toplumsal çatışma dinamikleri dikkate alınmıştır. Kodlama ve temaların belirlenmesi aşamasında, Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, modern ve postmodern kimlik perspektifleri ve self narrative kavramları temel alınmıştır.

Tema İncelemesi ve Tanımlanması: Oluşturulan temalar, kuramsal çerçeve ve araştırma sorularıyla ilişkilendirilmiş; karakterlerin toplumsal roller ve inanç–modernite gerilimi bağlamında yorumlanmıştır.

Parametreler

Metinler detaylı olarak incelenmiş, hem betimleyici hem de kavramsal kodlar kullanılmıştır.

Tablo 1. Veri Analizinde Kullanılan Tematik Parametreler

Tema/Parametre
Rol çatışması
Kimlik savunusu
Otorite performansı
Modern rasyonalite
Dini referansla yanıt verme
Kamusal uyum
Mahrem sorgulama
İzlenim yönetimi

5. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde *Kızıl Goncalar* dizisi, Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı çerçevesinde analiz edilmektedir (Goffman, 2024, s. 13–30). Analiz sürecinde karakterlerin ön sahne ve arka sahne performansları, izlenim yönetimi stratejileri ve farklı sosyal bağlamlarda sergiledikleri kimlik sunumları tematik analiz yöntemi doğrultusunda değerlendirilmiştir (Goffman, 2024, s. 106–140; Braun & Clarke, 2006, s. 79–82).

Bu bağlamda analiz süreci, karakterlerin yalnızca belirli sahnelerde sergiledikleri davranışlara odaklanmakla sınırlı kalmayıp, bu davranışların içinde ortaya çıktığı sosyal bağlamları da dikkate alarak bütüncül bir değerlendirme sunmayı amaçlamaktadır. Karakterlerin farklı sosyal ortamlarda sergiledikleri tutum ve davranışlar, kimliğin sabit bir yapıdan ziyade etkileşimsel ve bağlamsal olarak kurulan bir süreç olduğunu göstermektedir (Giddens, 2019, s. 52–58; Hall, 1997, s. 3–5). Bu doğrultuda elde edilen bulgular, karakterlerin kimliklerini yalnızca bireysel tercihler doğrultusunda değil, aynı zamanda içinde bulundukları sosyal yapı, güç ilişkileri ve kültürel beklentiler çerçevesinde şekillendirdiklerini ortaya koymaktadır (Foucault, 2015, s. 93–102; Bourdieu, 1984, s. 170–175).

Analiz kapsamında incelenen sahneler, karakterlerin farklı sosyal rolleri nasıl üstlendiklerini ve bu roller arasında nasıl geçiş yaptıklarını görünür kılmaktadır. Bu geçişler, bireyin farklı sosyal ortamlarda farklı kimlik sunumları gerçekleştirdiğini ve bu sunumların izleyiciye belirli anlamlar çerçevesinde aktarıldığını göstermektedir (Goffman, 2024, s. 137–140). Bu yönüyle dizi, kimliğin tekil ve değişmez bir özden ziyade, çok katmanlı ve durumsal olarak yeniden kurulan bir yapı olduğunu ortaya koyan bir anlatı sunmaktadır (Bauman, 2025, s. 82–85; Beck, 2019, s. 134–140).
Bu doğrultuda bölüm; ön sahne performansları, arka sahne performansları, dramaturjik kimlik sunumu, yan karakterler ve bulguların kuramsal değerlendirilmesi olmak üzere beş ana başlık altında yapılandırılmıştır.

5.1. Ön Sahne Performansları

Dizide ön sahne performansları, karakterlerin toplumsal beklentilere uygun biçimde kendilerini sundukları sosyal alanlar olarak öne çıkmaktadır. Bu alanlarda bireyler,

içinde bulundukları sosyal çevreye göre davranışlarını düzenleyerek belirli bir kimlik sunumu gerçekleştirmektedir.

Ön sahne performansları, bireyin içinde bulunduğu sosyal ortamda belirli beklentilere uygun bir kimlik sunumu gerçekleştirdiği alanlar olarak değerlendirilmektedir (Goffman, 2024, s. 32–35). Bu alanlarda karakterler, yalnızca kendilerini ifade etmekle kalmayıp, aynı zamanda diğer bireylerin beklentilerini dikkate alarak davranışlarını düzenlemektedir (Goffman, 2024, s. 15–17). Bu durum, kimlik sunumunun bireysel bir tercih olmanın ötesinde, sosyal etkileşimler içerisinde şekillenen bir süreç olduğunu göstermektedir (Berger & Luckmann, 1966, aktaran: Balkız & Öğütler, 2012, s. 66–70). Dolayısıyla ön sahne, bireyin toplumsal normlara uyum sağladığı ve belirli bir izlenim oluşturmayı hedeflediği bir performans alanı olarak öne çıkmaktadır (Goffman, 2024, s. 208–210).

Bu bağlamda dizideki ön sahne performansları, karakterlerin içinde bulundukları sosyal çevreye göre kendilerini nasıl konumlandırdıklarını ve hangi kimlik unsurlarını ön plana çıkardıklarını anlamak açısından önemli bir analiz alanı sunmaktadır. Özellikle kamusal alanlarda gerçekleşen etkileşimler, karakterlerin toplumsal normlara uyum sağlama çabalarını ve bu süreçte geliştirdikleri stratejik davranış biçimlerini görünür kılmaktadır. Bu durum, ön sahnenin yalnızca bir görünürlük alanı değil, aynı zamanda kimliğin bilinçli olarak düzenlendiği bir performans alanı olduğunu göstermektedir (Goffman, 2024, s. 202–205).

Dizideki inanç–modernite gerilimi, televizyon dizilerinde muhafazakâr ve seküler temsiller bağlamında da ele alınmaktadır (Kazaz & Say, 2024; Külekçi, 2023, s. 88–95). Bu durum, karakterlerin hem toplumsal beklentilere uyum sağlama hem de bireysel kimliklerini konumlandırma süreçlerini birlikte yürüttüğünü göstermektedir

5.1.1. Temel Karakterler ve Ön Sahne Rolleri

Aşağıdaki tablo, dizideki temel karakterlerin toplumsal rolleri, statüleri ve dramaturjik analiz bağlamındaki kimlik performanslarını özetlemektedir. Tablo, Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı temek alınarak oluşturulmuş olup ön sahne ve arka sahne ayrımının anlaşılması açısından analitik bir çerçeve sunmaktadır.

Karakterlerin farklı sosyal ortamlarda sergiledikleri davranış örüntülerini karşılaştırmalı olarak değerlendirme imkânı sağlamaktadır. Bu karşılaştırma, karakterlerin yalnızca belirli bir rol içerisinde sabitlenmediğini, aksine farklı bağlamlarda farklı kimlik unsurlarını ön plana çıkardığını göstermektedir. Böylece ön sahne ve arka sahne ayrımı, kimlik sunumlarındaki süreklilik ve kırılma noktalarını görünür kılan bir araç olarak işlev görmektedir. Bu çerçevede temel karakterler, yalnızca anlatının ilerlemesini sağlayan unsurlar olarak değil, aynı zamanda farklı toplumsal konumlanmaların ve kimlik biçimlerinin somutlaştığı temsili yapılar olarak değerlendirilmektedir. Her bir karakter, içinde bulunduğu sosyal bağlam doğrultusunda belirli rol beklentilerine yanıt vermekte ve bu süreçte farklı kimlik sunumları gerçekleştirmektedir. Bu durum, karakterlerin tek boyutlu yapılar olarak değil, çok katmanlı ve bağlamsal olarak değişen performatif kimlikler üzerinden ele alınmasını gerekli kılmaktadır (Giddens, 2019, s. 75–80; Bauman, 2022, s. 18–22).

Tablo 2. Temel Karakterler, Ön Sahne ve Arka Sahne Performansları ile İzlenim Yönetimi

Aktör / Aktris	**Rol**	**Toplumsal Rol ve Statü**	**Ön Sahne Performansı**	**Arka Sahne Performansı**	**İzlenim Yönetimi Stratejisi**	**Sosyal Bağlam**
Özcan Deniz	Levent Alkanlı	Psikiyatrist, idealist baba figürü	Mesleki otorite, rasyonel ve kontrollü kimlik sunumu	Duygusal çatışmalar, etik ikilemler, içsel sorgulama	Profesyonel güven ve uzmanlık temelli otorite üretimi	Aile / Meslek
Hazal Türesan	Beste Alkanlı	Anne, eş, aile içi konum	Aile bütünlüğünü koruyan, uyumlu eş ve anne rolü	Bireysel özgürlük arayışı, kimlik sıkışması	Normatif kadınlık ve “iyi anne/eş” imajı üretimi	Aile
Şerif Erol	Suavi Alkanlı	Akademisyen, baba figürü	Otoriter, geleneksel ve saygın akademik kimlik	Geçmişle yüzleşme, ideolojik sorgulamalar	Entelektüel saygınlık ve otoriteyi koruma	Akademi / Aile

Duygu Sarışın	Hande Alkanlı	Gazeteci, liberal kadın kimliği	Aile normlarına kısmi uyum, Kontrollü sosyal görünüm	Bireysel özgürlük ve mesleki Kimlik önceliği	Bağımsız kadın ve mesleki Özerklik imajı	Medya / Aile
Tuğrul Tülek	Seçkin Özarslan	Seküler, yakın arkadaş çevresi	Sosyal uyum, yüzeysel seküler kimlik performansı	Derinliksiz, bireysel özgürlük odaklı yaşam	Sosyal kabul ve "rahat erkek" imajı	Arkadaş çevresi
Nefise Esma Yılmaz	Mira Alkanlı	Genç birey, kimlik arayışı	Aile normlarına uyumlu genç kimlik	Ergenlik çatışmaları, kimlik arayışı	Uyumlu çocuk imajı ile bireysel kopuş arasında denge	Aile / Okul
Özgü Namal	Meryem Tezel	Anne, muhafazakâr değerler	Sabırlı, ahlaki ve dini değerlere bağlı kadın kimliği	İçsel çatışma, anne olmanın duygusal yükü	Manevi üstünlük ve fedakâr anne imajı	Aile / İnanç
Mina Demirtaş	Zeynep Tezel	Genç öğrenci	Aile beklentilerine uyumlu, meraklı öğrenci	Kimlik keşfi, bireysel öğrenme isteği	"Başarılı çocuk" ve uyumlu öğrenci imajı	Aile / Eğitim
Sitare Akbaş	Birgül Tezel	Öğretmen, modern Müslüman kadın	Bağımsız, eleştirel ve modern kadın kimliği	Mesleki özerklik ve bireysel özgürlük	Modern dindar kadın kimliği üretimi	Eğitim / Toplum
Erkan Avcı	Sadi Hüdayi	Cemaat lideri	Otoriter, ritüel liderliği ve dini temsil	İçsel şüpheler, etik çatışmalar	Dini otorite ve karizmatik liderlik imajı	Cemaat
Mert Turak	Naim Tezel	Baba figürü, muhafazakâr erkek	Geleneksel otorite, aile düzeni sağlayıcı rol	Kaygı, içsel kimlik çatışması	Erkek otoritesini koruma ve kontrol imajı	Aile / Toplum

Tablo 3. Karakterlerde Ön Sahne – Arka Sahne Karşıtlık Tipolojisi

Karakter	Ön Sahne Kimliği	Arka Sahne Kimliği	Temel Karşıtlık Türü	Dramaturjik Anlam
Levent	Mesleki otorite ve rasyonel idealizm	Duygusal çatışma ve etik ikilem	Akıl / duygu çatışması	Profesyonel kimlik ile kişisel benlik ayrışması
Beste	Aileye uyumlu anne-eş rolü	Bireysel özgürlük arayışı	Rol / bireysellik çatışması	Toplumsal cinsiyet baskısı altında kimlik bölünmesi
Suavi	Akademik saygınlık ve norm uyumu	İdeolojik sorgulama	İdeoloji / eleştiri çatışması	Bilgi otoritesinin içsel kırılması
Hande	Sosyal uyum ve aile dengesi	Bağımsız mesleki kimlik	Bağlılık / özerklik çatışması	Modern kadın kimliği gerilimi
Seçkin	Seküler sosyal uyum	Yüzeysel bireysellik	Derinlik / yüzeysellik çatışması	Boşluk ve kimlik performansı
Mira	Aile uyumu	Kimlik arayışı	Çocukluk / bireyleşme çatışması	Ergenlikte kimlik inşası
Meryem	Dini ve ahlaki uyum	Anne kimliği krizi	İnanç / duygu çatışması	Fedakârlık ve benlik gerilimi
Zeynep	Uyumlu öğrenci kimliği	Keşif ve öğrenme arzusu	Uyum / keşif çatışması	Kimlik oluşumunun başlangıç evresi
Birgül	Normlara eleştirel uyum	Bireysel özgürlük	Gelenek / modernlik çatışması	Modern dindar kadın modeli
Sadi Hüdayi	Dini otorite ve ritüel liderlik	Etik şüphe	Otorite / kriz çatışması	Güç ve inanç sorgulaması
Naim	Geleneksel baba otoritesi	Kaygı ve içsel kırılma	Güç / kırılganlık çatışması	Erkeklik ve otorite çözülmesi

Tablo 2 ve Tablo 3'te yer alan veriler, karakterlerin farklı sosyal bağlamlarda sergiledikleri rol performanslarının çeşitliliğini ve kimlik sunumlarının bağlama göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır (Goffman, 2024, s. 137–140; Giddens, 2019, s. 75–80). Özellikle Tablo 3'te geliştirilen karşıtlık temelli tipoloji, karakterlerin ön sahne ve arka sahne performansları arasındaki gerilimleri görünür kılarak kimliğin yalnızca betimsel değil, aynı zamanda çatışmalı bir yapı içerisinde üretildiğini göstermektedir. Bu bağlamda tablolar aracılığıyla ortaya konulan bulgular, karakterlerin kimlik sunumlarının yalnızca bireysel özellikler üzerinden değil, aynı

zamanda içinde bulundukları sosyal ilişkiler ağı içerisinde şekillendiğini göstermektedir.

Karakterlerin farklı ortamlarda sergiledikleri performanslar, onların hangi durumlarda normatif beklentilere uyum sağladıklarını, hangi durumlarda ise bu beklentilerin dışına çıktıklarını ortaya koymaktadır. Bu durum, kimliğin durağan bir yapıdan ziyade, etkileşimsel süreçler içerisinde sürekli olarak yeniden kurulan ve bağlama göre değişen performatif bir olgu olduğunu desteklemektedir. Özellikle Tablo 3'te yer alan "karşıtlık türleri" (örneğin otorite/kırılganlık, uyum/özerklik, gelenek/modernlik) kimlik inşasının ikili gerilimler üzerinden şekillendiğini açık biçimde ortaya koymaktadır (Bauman, 2025, s. 82–85; Hall, 1997, s. 3–5).

Temel karakterler üzerinden yapılan bu değerlendirme, kimlik performanslarının yalnızca bireysel farklılıklar üzerinden değil, aynı zamanda toplumsal yapı tarafından belirlenen kategoriler çerçevesinde de şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu noktada özellikle toplumsal cinsiyet, karakterlerin kimlik sunumlarını belirleyen temel dinamiklerden biri olarak öne çıkmaktadır. Kadın karakterlerin çoğunlukla bakım, uyum ve duygusal emek ekseninde; erkek karakterlerin ise otorite, rasyonalite ve statü ekseninde konumlandırılması, kimlik performanslarının toplumsal olarak yapılandırıldığını göstermektedir (West & Zimmerman, 1987, s. 126–130; Aslan Aras & Ünlü, 2018).

5.1.2. Toplumsal Cinsiyet Bağlamında Kimlik Performansı

Bu alt bölümde kadın karakterler, toplumsal cinsiyet bağlamında kimlik performanslarının nasıl kurulduğunu göstermek amacıyla ayrı bir analiz düzleminde ele alınmaktadır. Bu doğrultuda kadın karakterler, yalnızca belirli toplumsal rollerin taşıyıcısı olarak değil, aynı zamanda bu rollerle kurdukları ilişki üzerinden kimliklerini yeniden tanımlayan aktörler olarak değerlendirilmektedir. Karakterlerin içinde bulundukları sosyal çevre, onların hangi davranış kalıplarını görünür kılacağını belirlerken, bireysel deneyimleri ise bu kalıpların nasıl dönüştürüldüğünü ortaya koymaktadır. Bu durum, toplumsal cinsiyetin yalnızca belirleyici bir yapı olmadığını, aynı zamanda birey tarafından müzakere edilen ve yeniden şekillendirilen bir süreç olduğunu göstermektedir (West & Zimmerman, 1987; Aslan Aras & Ünlü, 2018).

Kadın karakterler, dizide toplumsal normlar ile bireysel talepler arasında konumlanan dinamik kimlik performansları sergilemektedir. Bu bağlamda ön sahne ve arka sahne ayrımı, kadın karakterlerin kimlik müzakerelerini anlamak açısından önemli bir analiz çerçevesi sunmaktadır (Goffman, 2024).

Bu müzakere süreci, karakterlerin farklı sosyal ortamlarda sergiledikleri davranışlar üzerinden daha görünür hale gelmektedir. Özellikle kamusal alanlarda toplumsal beklentilere uyum sağlama eğilimi gösteren karakterler, özel alanlarda bu beklentilerle çelişen bireysel yönlerini daha açık bir biçimde ortaya koyabilmektedir. Bu durum, ön sahne ve arka sahne ayrımının kadın karakterlerin kimlik performanslarını anlamada yalnızca açıklayıcı değil, aynı zamanda derinleştirici bir işlev gördüğünü ortaya koymaktadır (Giddens, 2019; Bauman, 2025).

5.2. Arka Sahne Performansları

Arka sahne performansları, karakterlerin toplumsal rollerden kısmen sıyrılarak daha bireysel ve mahrem kimliklerini ortaya koydukları alanları ifade etmektedir. Bu alanlarda karakterler, ön sahnede sürdürdükleri rol performanslarından farklı olarak daha özgür ve çelişkili kimlik sunumları gerçekleştirmektedir. Arka sahne, karakterlerin yalnızca toplumsal beklentilere göre şekillenen yönlerini değil, aynı zamanda bu beklentilerle kurdukları gerilimli ilişkiyi de görünür kılar. Burada ortaya çıkan davranışlar, karakterlerin içsel çatışmalarını, bastırılmış yönlerini ve çoğu zaman ön sahnede ifade edemedikleri kimlik unsurlarını açığa çıkarmaktadır (Goffman, 2024).

Arka sahne alanları, karakterlerin toplumsal rollerden kısmen uzaklaşabildikleri ve bireysel kimlik yönlerini daha görünür hâle getirebildikleri mekânlar olarak dizinin anlatı yapısında önemli bir işlev üstlenmektedir. Bu alanlar, karakterlerin kamusal beklentilerden geçici olarak sıyrıldığı ve içsel çatışmalarının ortaya çıktığı sahneler aracılığıyla izleyiciye sunulmaktadır. Böylece kimlik yalnızca kamusal performanslar üzerinden değil, bireyin kendisiyle kurduğu ilişki üzerinden de şekillenmektedir (Giddens, 2019; Bauman, 2025).

Dizide arka sahne olarak değerlendirilebilecek mekânlar çoğunlukla ev içi alanlar, bireysel karşılaşmaların yaşandığı özel mekânlar ve karakterlerin toplumsal

gözlemden uzaklaştıkları sahneler üzerinden temsil edilmektedir. Bu sahnelerde davranış biçimleri, ön sahnedeki performanslardan belirgin biçimde farklılaşmakta ve kimliğin daha kırılgan, karmaşık ve zaman zaman çelişkili yönlerini görünür kılmaktadır. Tematik analiz açısından değerlendirildiğinde, arka sahne performansları karakterlerin toplumsal beklentiler ile bireysel arzular arasındaki gerilimi görünür hâle getirirken, dizinin dramatik yapısının da önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

5.2.1. Kadın Karakterlerin Arka Sahne Performansları

Bu alt bölümde kadın karakterler, toplumsal cinsiyet bağlamında kimlik performanslarının nasıl kurulduğunu göstermek amacıyla ayrı bir analiz düzleminde ele alınmaktadır. Kadın karakterler, yalnızca belirli toplumsal rollerin taşıyıcısı olarak değil, bu rollerle kurdukları ilişki üzerinden kimliklerini yeniden tanımlayan aktörler olarak değerlendirilmektedir. Karakterlerin içinde bulundukları sosyal çevre, onların hangi davranış kalıplarını görünür kılacağını belirlerken, bireysel deneyimleri bu kalıpların nasıl dönüştürüldüğünü ortaya koymaktadır (West & Zimmerman, 1987; Aslan Aras & Ünlü, 2018).

Örneklem Tablo 3'te sunulmaktadır:

Karakter	**Ön Sahne (Sosyal / Cemaat İçi)**	**Arka Sahne (Bireysel / Özel)**	**Kuramsal Bağ**
Meryem	Cemaat normlarına uyum, ritüel ve ibadet katılımı	Bireysel arzular, modern kimlik talepleri, özgür ifade	Goffman / Giddens / Göle / Bauman
Hande	Aile ve sosyal çevre uyumu, gazetecilik mesleğinde toplumsal normlara uygun davranış	Bireysel özgürlük, mesleki kimlik ve seküler düşünceler	Goffman / Giddens / Göle / Bauman
Birgül	Toplumsal ve aile beklentilerine uyum, öğretmenlik mesleği aracılığıyla toplumsal normlara uygun davranış	Bağımsızlık, bireysel özgürlük, modern Müslüman kadın kimliği	Goffman / Giddens / Göle / Bauman

Meryem – Hande – Birgül

Analiz:

Kadın karakterler, toplumsal normlar ile bireysel talepler arasında sürekli kimlik performansı üretmektedir. Meryem, geleneksel dini normlar ile modern bireysel talepler arasında konumlanmaktadır. Hande, seküler modernizm ile toplumsal uyum arasında bir denge kurmaktadır. Birgül, modern Müslüman kadın kimliği ile aile normları arasında performatif bir denge sergilemektedir. Kadın karakterler üzerinden yapılan bu değerlendirme, ön sahne performanslarının ötesine geçilerek karakterlerin daha derin ve çoğu zaman görünmeyen yönlerinin incelenmesini sağlar. Arka sahne, toplumsal rollerle kurulan ilişkinin yeniden değerlendirildiği ve bireysel kimlik unsurlarının görünür hâle geldiği bir alan olarak önem kazanmaktadır (Goffman, 2024).

5.2.1. Zeynep–Suavi Sahne Analizi

Aşağıdaki Zeynep–Suavi etkileşimi, bireysel potansiyel, bilimsel bilgi ve dini referansların toplumsal kimlik inşasında nasıl bir araya geldiğini göstermektedir.

Kızıl Goncalar dizisi 2. Bölümünde yer alan Zeynep ile Suavi arasındaki etkileşim sahnesi, karakterlerin toplumsal kimliklerini ve epistemik tercihlerini ortaya koymaktadır (Kızıl Goncalar Dizisi, 2023, 2. Bölüm 1:57:21–1:58:33 1:46:32–1:47:45). Bu sahne, bireysel potansiyel söylemi, bilimsel farkındalık ve dini referans sistemlerinin toplumsal kimlik inşasında birlikte işlediğini göstermektedir. Dramaturjik perspektiften bakıldığında, karakterler arasındaki etkileşim, benlik sunumunun yalnızca bireysel değil; aynı zamanda kültürel ve ideolojik bağlamlarla da ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu etkileşim aynı zamanda kuşaklar arası bilgi aktarımı ve otorite ilişkilerinin kimlik inşası üzerindeki etkisini de görünür kılmaktadır. Zeynep ve Suavi karakterleri arasındaki diyalog, yalnızca bireysel bir yönlendirme süreci olarak değil, aynı zamanda farklı bilgi biçimlerinin ve yaşam deneyimlerinin karşılaşma alanı olarak da değerlendirilebilir. Bu yönüyle sahne, bireyin kendisini konumlandırma sürecinde hangi referans noktalarından beslendiğini anlamak açısından önemli bir örnek sunmaktadır (Goffman, 2024).

Kızıl Goncalar dizisinde Zeynep ve Suavi arasındaki diyalog, karakterlerin bireysel potansiyel, bilimsel bilgi ve dini referanslar bağlamında sergiledikleri kimlik performanslarını anlamak için önemli bir analiz alanı sunmaktadır (Berger & Luckmann, 1966; Giddens, 2019). Bu sahne, Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı çerçevesinde benlik sunumu, toplumsal beklentiler ve kimlik inşası süreçlerinin nasıl işlediğini gözlemlemeye olanak tanır. Aşağıdaki metin, sahnedeki etkileşimlerin bu bağlamda incelenmesini ve karakterlerin performatif stratejilerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Diyalogda Suavi'nin Zeynep'e yönelttiği "Ne olmak istiyorsun?" sorusu, bireyin toplumsal rol beklentileri ile kişisel potansiyeli arasındaki ilişkiyi sorgulayan bir sosyalizasyon sürecini temsil etmektedir. Zeynep'in "Bilmiyorum ki" cevabı, modern toplumsal yapılarda bireylerin kariyer ve kimlik planlamasında yaşadığı belirsizlik durumunu göstermektedir. Bu durum, bireyin sosyal çevresi tarafından sunulan rol modellerinin sınırlı olmasıyla da ilişkilendirilebilir. Nitekim Zeynep'in "Benim tanıdığım yok, siz varsınız" ifadesi, sosyal öğrenme süreçlerinin doğrudan toplumsal çevre üzerinden şekillendiğini göstermektedir. Bu sınırlılık, bireyin yalnızca mevcut rol modelleri üzerinden kendisini tanımlamak zorunda kalmasına neden olmakta ve alternatif kimlik senaryolarının geliştirilmesini zorlaştırmaktadır. Bu noktada sosyal çevre, bireyin yalnızca ne olabileceğini değil, aynı zamanda ne olamayacağını da belirleyen bir sınır çizmekte; bu sınırlar içerisinde şekillenen kimlik ise belirli kalıplar doğrultusunda yeniden üretilmektedir.

Bu bağlamda Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı açısından bakıldığında, bireylerin sosyal etkileşim sırasında sahip oldukları bilgi ve deneyim repertuarının benlik sunumunu doğrudan etkilediği görülmektedir. Birey, sosyal çevresinde gözlemlediği rol modelleri üzerinden kendi performans stratejilerini geliştirmektedir (Goffman, 2024). Bu durum, toplumsal öğrenmenin yalnızca bireysel bilişsel süreçlerle değil, aynı zamanda sembolik etkileşim süreçleriyle de ilişkili olduğunu göstermektedir.

Suavi'nin "Öğretmen olmak nispeten kolay, sen büyük düşün" ifadesi, modern toplumlarda bireysel başarı ideolojisinin yeniden üretildiğini göstermektedir. Bu ifade, bireyin toplumsal statü beklentilerini genişletmeye yönelik bir yönlendirme içermektedir. Goffman'ın idealize etme kavramı bağlamında değerlendirildiğinde,

toplumsal aktörlerin belirli roller aracılığıyla daha yüksek statü temsilleri üretmeye çalıştıkları görülmektedir (Goffman, 2024).

Diyalogda bilimsel bilgi ile dini referansların birlikte kullanılması özellikle dikkat çekicidir. Suavi'nin genetik bilimine referans vererek "İnsanın genleri en küçük parçaları" ifadesini kullanması, modern bilimsel bilginin toplumsal meşruiyet üretim aracı olarak kullanıldığını göstermektedir. Zeynep'in "Haleka-l'insane min alak" (İnsanı 'alak'tan yarattı) ifadesi ise dini bilginin epistemolojik bir referans noktası olarak konumlandırıldığını göstermektedir (Diyanet İşleri Başkanlığı, 2023). Bu durum, modern toplumsal yapılarda bilim ve dinin karşıt değil, tamamlayıcı bilgi sistemleri olarak birlikte kullanılabildiğini göstermektedir.

Bu birlikte kullanım, karakterlerin farklı bilgi sistemlerini çatışma içerisinde değil, tamamlayıcı unsurlar olarak konumlandırdıklarını göstermektedir. Böylece kimlik inşası sürecinde birey, tek bir referans çerçevesine bağlı kalmak yerine, farklı epistemolojik kaynakları bir arada kullanarak daha esnek ve çok katmanlı bir benlik sunumu gerçekleştirmektedir. Bu durum, modern bireyin kimlik kurma süreçlerinde çoğul referans sistemlerinden beslenebildiğini ortaya koymaktadır.

Bu sahne, Goffman'ın benlik sunumu kuramı açısından değerlendirildiğinde, bireylerin toplumsal etkileşim sırasında hem bilimsel hem de dini sembolik sistemleri kullanarak sosyal meşruiyet üretmeye çalıştıklarını göstermektedir. Ayrıca Suavi karakterinin yönlendirici konuşma üslubu, Goffman'ın performansın yönlendirilmesi ve izlenim yönetimi kavramlarıyla açıklanabilir (Goffman, 2024). Karakter, bilgi aktarımı yoluyla otorite konumu üretmekte ve Zeynep'in kimlik inşa sürecini şekillendirmeye çalışmaktadır.

Sonuç olarak bu sahne, bireysel potansiyel söylemi, bilimsel farkındalık ve dini referansların aynı etkileşim düzleminde karşı karşıya geldiğini göstermektedir. Bu karşılaşma, karakterlerin yalnızca bireysel görüşlerini ifade ettikleri bir diyalog olmaktan öte, farklı bilgi ve anlam dünyalarının temsil edildiği bir etkileşim alanı oluşturmaktadır. Bu bağlamda sahne, dramaturjik yaklaşım açısından değerlendirildiğinde, kimlik sunumlarının toplumsal ve kültürel bağlamlarla birlikte şekillenen dinamik bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır (Goffman, 2024).

Zeynep–Suavi Epistemik ve İdeolojik Karşılaştırma: "Ne Farkınız Var?"

2. bölüm *Kızıl Goncalar* dizisinde yer alan 1:23:27–1:25:17 zaman kodlu sahnede, Zeynep, Suavi ve ailesinin bağlı olduğu tarikat lideri Efendi Hazretleri arasında bir ideolojik karşılaştırma yapmaktadır. Bu sahnede Zeynep, Suavi'ye ve Efendi Hazretleri'ne yönelik olarak "Olan hep kızlara oluyor, ne farkınız var?" diyerek, kadınların eğitimi konusundaki farklı bilgi ve inanç sistemlerinin toplumsal etkilerini sorgular (*Kızıl Goncalar*, 2023, 2. Bölüm, 01:23:27–01:25:17).

Bu sahne, yalnızca bireysel potansiyel veya toplumsal rol bağlamında değil; aynı zamanda epistemik ve ideolojik farkların kimlik performansı üzerindeki etkisini görünür kılmaktadır. Zeynep'in mantıksal önerme kurarak kadınların maruz kaldığı eşitsizliği ortaya koyması, modern bireyin bilimsel ve dini referanslar arasında nasıl denge kurduğunu ve toplumsal normları nasıl sorguladığını göstermektedir (*Kızıl Goncalar*, 2023, 2. Bölüm, 01:23:27–01:25:17)

Zeynep–Suavi Epistemik Kimlik Etkileşimi

Zeynep ile Suavi arasındaki etkileşim sahnesi, karakterlerin kimlik performanslarının yalnızca toplumsal rolleri değil; aynı zamanda farklı bilgi sistemlerini (bilimsel akıl ve bireysel potansiyel söylemi) nasıl müzakere ettiklerini göstermektedir (*Kızıl Goncalar*, 2023, 2. bölüm, 01:46:32–01:47:45). Bu sahnede Suavi'nin Zeynep'e yönelttiği yönlendirme, bireyin toplumsal beklentiler ve kişisel potansiyel arasındaki ilişkiyi sorgulayan bir sosyalizasyon sürecini temsil eder; Zeynep'in "bilimsel bilgi" ile inançsal/empatik yönelimleri arasında bir denge kurma çabasını görünür kılar (*Kızıl Goncalar* Dizisi, 2023, 2. bölüm, 1:46:32–1:47:45). Dramaturjik perspektiften bakıldığında, karakterler arasındaki etkileşim benlik sunumunun yalnızca bireysel olmadığını, aynı zamanda kültürel ve ideolojik bağlamlarla ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır. Suavi'nin bilimsel bilgiye referans vererek yönlendirmede bulunması, modern aklın toplumsal meşruiyet üretiminde oynadığı rolü gösterirken; Zeynep'in kendi potansiyeline dair soruları, bireyin kimliğini yalnızca toplumsal kalıplar üzerinden değil; aynı zamanda farklı epistemolojik kaynaklar arasında harmanlayarak yeniden kurma sürecini ortaya koyar. Bu sahne, kimlik performansının sadece bir sosyal rol sunumu değil; aynı zamanda bilgi türleri ve yaşam deneyimlerinin karşılaşma alanı olduğunu yansıtarak dramaturjik yaklaşımın çok katmanlı kimlik çözümlemesi için güçlü bir örnek sunmaktadır (*Kızıl Goncalar*, 2023).

Bu yönüyle sahne, arka sahne performanslarının yalnızca bireysel içsel süreçleri değil, aynı zamanda toplumsal olarak dolaşıma giren bilgi, değer ve normların birey üzerindeki etkisini de yansıttığını göstermektedir. Karakterlerin etkileşimleri, kimlik inşasının izole bir süreç olmadığını; aksine sosyal ilişkiler, kültürel referanslar ve ideolojik yönlendirmeler aracılığıyla sürekli olarak yeniden şekillendiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, dramaturjik yaklaşımın sunduğu çerçevenin, bireyin çok katmanlı kimlik yapısını anlamada güçlü bir analiz imkânı sunduğunu desteklemektedir.

Ortak Sonuç: Her iki analiz, Zeynep ve Suavi etkileşiminde bireysel potansiyel, bilimsel bilgi ve dini referansların birlikte ele alındığını göstermektedir. “Ne olmak istiyorsun?” sahnesi, bireysel potansiyel ve toplumsal rol beklentilerinin kimlik performansı üzerindeki etkisini ön plana çıkarırken; “Ne farkınız var?” sahnesi, epistemik ve ideolojik farkların toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadınların eğitimi üzerindeki etkilerini görünür kılmaktadır. Bu iki sahne bir arada değerlendirildiğinde, Zeynep’in kimlik performansının toplumsal, kültürel ve epistemik bağlamlarla iç içe şekillendiği; modern bireyin farklı bilgi ve norm sistemleri arasında denge kurarak çok katmanlı bir benlik sunduğu ortaya konmaktadır.

5.2.2. Bilimsel ve Manevi Kimlik Performansı (Levent ve Cüneyd Sahnesi)

Bu alt bölümde, karakterlerin bilimsel düşünce ile manevi değerler arasında kurdukları kimlik performansları ele alınmaktadır. Bu bulgular, kimliğin sabit bir yapı değil; çoklu epistemolojik sistemler arasında müzakere edilen performatif bir süreç olduğunu göstermektedir (Giddens, 2019; Bauman, 2022).

Bu bağlamda bilimsel ve manevi referans sistemleri, karakterlerin kimlik sunumlarını şekillendiren iki temel eksen olarak öne çıkmaktadır. Karakterler, içinde bulundukları sosyal ve kültürel bağlama göre bu iki alan arasında farklı konumlanmalar geliştirmekte ve bu konumlanmalar üzerinden kimliklerini yeniden üretmektedir. Bu durum, modern bireyin yalnızca tek bir bilgi sistemine bağlı kalmadan, farklı epistemolojik kaynaklar arasında hareket edebildiğini ve bu hareketliliğin kimlik performansına doğrudan yansıdığını göstermektedir (Göle, 2024, s. 89).

Kızıl Goncalar dizisinin 2. bölümünde (00:03:48–00:04:49), Psikiyatrist Levent ile Cüneyd arasındaki diyalog, bilimsel rasyonalizm ile manevi epistemoloji arasındaki gerilimi ortaya koymaktadır. Sahne, benlik sunumu süreçlerinin yalnızca sosyal kimlik ile değil, aynı zamanda inanç ve varoluşsal anlam sistemleri ile de ilişkili olduğunu göstermektedir.

Levent'in "Sen Allah'ı nasıl biliyorsun?" sorusu, epistemolojik sorgulamaya dayalı bilimsel aklı temsil ederken; Cüneyd'in "Bilmek yok, tapmak var" cevabı, bilgiden ziyade iman ve teslimiyet temelli manevi epistemolojiyi ortaya koymaktadır. Cüneyd'in "Herkes bir şeye tapar" ifadesi, insanın mutlaka bir anlam merkezine bağlanma eğilimini vurgulayan sosyolojik bir çerçeve sunmaktadır.

Levent'in "Bu bağlanır anlamında mı, kopamaz anlamında mı?" sorusu, kavramı rasyonel olarak netleştirme ve sınıflandırma çabasını göstermektedir. Cüneyd'in "İlla, bazı şeyler biz inandığımız için var, orası doğru" ifadesi ise, inancın gerçeklik kurucu bir unsur olduğuna işaret etmektedir.

Levent'in "Evlilik, inandığımız bir şey mi?" sorusu üzerinden tartışmayı gündelik yaşam alanına taşıması, inanç ve anlam üretiminin yalnızca metafizik düzeyde değil, sosyal pratikler üzerinden de kurulduğunu göstermektedir. Cüneyd'in "Evlilik kiminle evli olduğunuza bağlı bir şey" ve "Tanıyorumdur belki, tanışarak evlenmek size has değil" ifadeleri ise, toplumsal normların kültürel bağlama göre değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı açısından değerlendirildiğinde bu sahne, bireylerin yalnızca düşünce alışverişinde bulunmadığını, aynı zamanda karşılıklı olarak kimlik performansı sergilediğini göstermektedir (Goffman, 2024, s. 59–73). Levent, bilimsel sorgulama ve rasyonel açıklama üzerinden mesleki ve analitik bir kimlik üretirken; Cüneyd, inanç ve gündelik yaşamı birleştiren bütüncül bir anlam dünyası üzerinden manevi bir özne olarak konumlanmaktadır.

Bu karşılaşma, Goffman'a göre bir "izlenim yönetimi" alanı olarak okunabilir; çünkü her iki karakter de yalnızca birbirine değil, aynı zamanda varsayılan toplumsal izleyiciye yönelik bir performans sergilemektedir. Böylece sahne, bilimsel akıl ile

manevi inanç arasındaki gerilimin aynı zamanda kimlik inşasının temel dinamiklerinden biri olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu bulgular, kimliğin sabit bir yapı değil; çoklu epistemolojik sistemler arasında müzakere edilen performatif bir süreç olduğunu göstermektedir (Giddens, 2019; Bauman, 2022). Bu yönüyle sahne, modern bireyin kimlik kurma sürecinde farklı bilgi sistemleri arasında sürekli bir denge kurduğunu göstermektedir. Bu denge, kimi zaman gerilimli bir ilişki üretirken, kimi zaman da farklı bilgi biçimlerinin bir arada var olabildiği hibrit kimlik yapılarına zemin hazırlamaktadır (Bauman, 2025, s. 58). Bu durum, kimliğin yalnızca bireysel bir tercih değil, aynı zamanda kültürel ve ideolojik bağlamın bir ürünü olduğunu ortaya koymaktadır (Göle, 2024, s. 89).

Bu sahne aynı zamanda modern toplumlarda bilgi üretiminin tek bir referans sistemine dayanmadığını da göstermektedir (Göle, 2024, s. 134). Bilimsel yaklaşım ile manevi açıklama biçimleri arasındaki karşılaşma, karakterlerin yalnızca bireysel görüşlerini değil; içinde bulundukları kültürel ve düşünsel dünyayı da yansıtmaktadır. Bu durum, kimliğin yalnızca sosyal roller üzerinden değil; bireyin dünyayı anlamlandırma biçimleri üzerinden de şekillendiğini ortaya koymaktadır (Giddens, 2019).

Karakterler arasındaki bu karşılaşma, dizinin anlatı yapısında bir fikir ayrılığı olmanın ötesinde, farklı bilgi rejimlerinin karşılaştığı bir etkileşim alanı olarak görünmektedir. Bu bağlamda sahne, modern toplumlarda bireylerin bilimsel bilgi, dini inanç ve gündelik yaşam pratikleri arasında konumlanmak zorunda kaldıklarını göstermektedir. Kimlik performansı bu noktada yalnızca sosyal bir sunum değil; aynı zamanda bireyin anlam dünyasını görünür kılan bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır (Goffman, 2024).

Tematik analiz kapsamında değerlendirildiğinde bu karşılaşma, dizide kimliğin çok katmanlı bir yapı olarak temsil edildiğini göstermektedir. Karakterler, farklı epistemolojik referanslara dayanarak kendi konumlarını ifade etmekte ve bu durum dizinin dramatik çatışmasını derinleştirmektedir. Böylece kimlik performansı yalnızca sosyal etkileşim içerisinde değil; aynı zamanda düşünsel ve kültürel farklılıkların karşılaşması üzerinden de görünür hâle gelmektedir (Yıldırım & Şimşek, 2021).

5.2.3. Kimlik ve İnanç Performansı

Bu başlık altında karakterlerin dini kimlikleri ile bireysel kimlikleri arasındaki gerilim analiz edilmektedir. Bu bağlamda inanç, karakterlerin yalnızca bireysel dünyalarını şekillendiren bir unsur değil, aynı zamanda toplumsal etkileşimler içerisinde görünür hale gelen bir performans alanı olarak değerlendirilmektedir. Karakterler, dini referansları kullanarak hem kendi kimliklerini tanımlamakta hem de karşılarındaki bireylerle kurdukları ilişkileri bu referanslar üzerinden anlamlandırmaktadır. Bu sahneler, bireylerin yalnızca kimliklerini değil; aynı zamanda değer sistemlerini de performatif biçimde sunduklarını ortaya koymaktadır (Goffman, 2024, s. 45).

İkinci sahnede Levent ile Cüneyd arasındaki diyalog, ölüm korkusu, intihar ve varoluşsal anlam üretimi üzerine yoğunlaşmaktadır. Cüneyd'in "Kendini öldürebilme fikri, insanı hayatta tutan yegâne şeydir" ifadesi, varoluşçu düşünce geleneği ile ilişkilendirilebilir. Bu ifade, ölüm bilincinin yaşamı anlamlandıran temel psikolojik mekanizmalardan biri olduğunu göstermektedir (Cioran, 2025).

Bu sahnede yer alan tartışma, aynı zamanda toplumsal normların bireysel karar süreçleri üzerindeki etkisini de ortaya koymaktadır. Levent'in "Bu sapma hali Nihal'i hayattan koparabilirdi" ifadesi, modern tıp etiğinin yaşamı koruma yönündeki normatif yaklaşımını temsil etmektedir. Buna karşılık Cüneyd'in intihar ve kaza arasındaki sınırı tartışması, bireysel irade ile kader anlayışı arasındaki epistemolojik gerilimi göstermektedir. Bu tartışma, bireyin yalnızca toplumsal normlara uyum sağlayan bir aktör olmadığını, aynı zamanda bu normları sorgulayan ve yeniden yorumlayan bir özne olduğunu da göstermektedir. Karakterlerin dile getirdiği düşünceler, onların yalnızca mevcut değer sistemlerini yeniden üretmediğini, aynı zamanda bu sistemler içerisinde kendi konumlarını yeniden tanımladıklarını ortaya koymaktadır.

Goffman'ın benlik sunumu kuramı bağlamında bu sahne, bireylerin toplumsal etkileşim sırasında yalnızca kimliklerini değil; aynı zamanda değer sistemlerini de performatif biçimde sunduklarını göstermektedir. Karakterler, bilgi aktarımı yoluyla otorite konumu üretmeye çalışmakta ve karşı taraf üzerinde entelektüel üstünlük kurmaya yönelik söylem stratejileri kullanmaktadır (Goffman, 2024, s. 59–73).

Cüneyd'in *"İnsanın içinde ölümle dans eden bir rakkas vardır"* metaforu, insan davranışının içsel psikolojik çatışmalar tarafından şekillendirildiğini göstermektedir. Bu ifade, modern bireyin yaşam ve ölüm arasındaki sınırda sürekli performans üreten bir sosyal aktör olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Bu yönüyle sahne, bireyin yalnızca sosyal roller üzerinden değil, aynı zamanda varoluşsal sorgulamalar üzerinden de kimlik performansı gerçekleştirdiğini göstermektedir. Ölüm, anlam ve özgürlük gibi temalar, karakterlerin kimliklerini şekillendiren temel unsurlar olarak öne çıkmakta ve bu unsurlar, bireyin kendisini konumlandırma biçimini doğrudan etkilemektedir.

5.2.4. Teorik Değerlendirme

Bu iki sahne birlikte değerlendirildiğinde, dizide bilimsel bilgi, dini epistemoloji ve varoluşsal felsefe arasında çok katmanlı bir kimlik mücadelesi temsil edilmektedir. Bu çok katmanlı yapı, karakterlerin kimlik performanslarının tek bir kuramsal çerçeve ile açıklanamayacak kadar karmaşık olduğunu göstermektedir. Bilimsel rasyonalizm, dini epistemoloji ve varoluşsal düşünce biçimleri, karakterlerin kimliklerini farklı düzlemlerde şekillendiren ve zaman zaman birbiriyle çatışan, zaman zaman ise birbirini tamamlayan unsurlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum, modern toplumda bireyin kimliğini oluştururken farklı anlam dünyaları arasında sürekli bir geçiş halinde olduğunu ve bu geçişlerin kimlik performansına doğrudan yansıdığını göstermektedir. Bu durum, modern toplumlarda kimliğin sabit bir yapı olmaktan ziyade, etkileşimsel süreçler içerisinde yeniden kurulan dinamik bir olgu olduğunu göstermektedir (Giddens, 2019; Bauman, 2025; Göle, 2024).

5.2.5. Levent–Beste Arka Sahne Etkileşimi

Bu sahnede, Levent ve Beste'nin ev ortamında karşılıklı etkileşimleri, karakterlerin toplumsal roller ile bireysel arzular arasındaki kimlik gerilimlerini görünür kılmaktadır (*Kızıl Goncalar* 7.Bölüm, 00:0- 3:47). Sahnenin başında Levent, hem psikiyatr kimliğini hem de aile içi otoritesini korurken, Beste geleneksel eş/anne rolünü sürdürmeye çalışmaktadır. Ancak diyalog ilerledikçe her iki karakterin de bireysel beklenti ve çatışmaları ön plana çıkar. Levent, mesleki kimliğinin getirdiği rasyonel bakış açısını korumaya çalışırken, içsel empati ve duygusal bağ kurma konusunda zorluk yaşadığı görülür; Beste ise toplumsal normlara uyum gösterirken arka planda özgürlük arayışı ve kimlik taleplerini ifade etme ihtiyacı duyar.

Bu çatışma, dramaturjik yaklaşım açısından Levent ve Beste'nin ön sahne ile arka sahne arasında geçişler yaparak kimlik performanslarını yeniden düzenlediklerini göstermektedir. Goffman'a göre bireyler, sosyal beklentilere uygun bir izlenim sunarken aynı zamanda içsel kimlik yönlerini gizleyebilir; bu sahne, Levent ve Beste'nin gündelik sosyal roller ile bireysel içsel süreçler arasındaki dinamiği açığa çıkarmaktadır (Goffman, 2024). Ayrıca sahne, kimliğin sabit bir yapı olmadığını, farklı sosyal bağlamlarda bağlamsal olarak yeniden kurulduğunu ortaya koyar.

Bu etkileşim, karakterlerin toplumsal normlarla kendi arzuları arasında sürekli müzakere halinde olduklarını göstermekte ve dizide kimliğin dayatılmış roller değil, sürekli yeniden inşa edilen performatif süreçler olduğunu ifade etmektedir. Böylece Levent–Beste sahnesi hem bireysel kimlik arayışının hem de toplumsal rollerin birlikte işlediğini görselleştiren güçlü bir örnek sunmaktadır.

5.2.6. Mira–Meryem Kimlik Açığa Çıkışı Sahnesi

Kızıl Goncalar, 19. Bölümde yer alan sahnede (00:04:29 – Mira'nın gerçek annesinin Meryem olduğunu anladığı an), Mira'nın kimlik müzakere sürecinde dramatik bir kırılma yaşadığı belirgindir. Bu sahne, karakterin toplumsal roller ışığında değil, "birey olarak kim olduğuna dair öznel farkındalık" bağlamında bir kimlik performansı sergiliyor. Mira, Meryem'in kendisinin biyolojik annesi olduğunu öğrendiğinde, önceden yüklenmiş toplumsal rollerin ötesine geçerek içsel kimlik sorgulaması yaşar. Bu değişim, sahnenin anlık duygusal yoğunluğuyla birlikte izleyicinin Mira'nın benlik sunumundaki belirsizliği kavramasını sağlar.

Dramaturjik açıdan değerlendirildiğinde, sahnede Mira önceden üstlendiği "evlatlık / sosyal beklenti rolleri"nden sıyrılır ve arka sahnede kendi varoluşsal konumunu yeniden düzenler. Meryem ise bu açıklamayla birlikte hem toplumsal otorite hem de bireysel kimlik eksenini birleştiren karmaşık bir rol performansı ortaya koyar. Goffman'ın dramaturjik yaklaşımına göre birey, sosyal etkileşim sırasında kimliğini hem dışsal beklentilere uygun hem de içsel yönlere göre yeniden uyarlamak zorundadır; bu sahne, Mira'nın kimlik sunumunun ön sahne beklentileriyle arka sahne gerçekliği arasındaki gerilimi somutlaştırır (Goffman, 2024).

Bu sahne aynı zamanda kimliğin sabit bir yapı olmadığını; farklı sosyal ve duygusal bağlamlarda sürekli olarak yeniden müzakere edilip düzenlendiğini ortaya koyar. Mira'nın biyolojik kökeniyle yüzleşmesi, onun kimlik performansının artık toplumsal normlara uygun bir rolün ötesine geçmek zorunda olduğunu gösterir. Bu nedenle bu etkileşim anı, dizinin tematik analizinde kimliğin bağlama duyarlı performatif bir süreç olarak nasıl yeniden kurulduğunu görünür kılan önemli bir moment olarak değerlendirilebilir.

5.2.7. Mira–Levent Sahne Analizi

Mira ile Levent arasındaki etkileşim, karakterlerin benlik sunumunun bireysel duygular ve toplumsal beklentiler arasında nasıl biçimlendiğini göstermektedir. Mira, annesinin evden ayrılması ve iletişim kopukluğu nedeniyle yaşadığı hayal kırıklığını ve okula gitmek istemediğini ifade ederken, Levent onu hem duygularını anlamaya çalışarak hem de toplumsal normlara uygun davranışlara yönlendirerek desteklemektedir. Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı çerçevesinde, Mira'nın duygusal tepkileri arka sahne (backstage) niteliği taşırken, Levent'in rehberliği ve yönlendirmesi onun ön sahne (frontstage) performansını şekillendirmeye yardımcı olur (Goffman, 2024).

Sahnedeki etkileşim, Mira'nın annesiyle konuşmak istemesi, kendi isteklerini dile getirmesi ve sosyal kurallar ile duygusal ihtiyaçlar arasında denge kurma çabası üzerinden gözlemlenebilir. Levent, bu süreçte Mira'ya yalnızca mantıklı ve toplumsal olarak kabul edilebilir davranışları göstermesi için yönlendirme yaparken, aynı zamanda onun duygusal deneyimlerini de onaylamaktadır. Örneğin, Levent'in Mira'ya *"Bazen insanları yaptıklarıyla değil, yapma şekilleriyle okumak lazım"* demesi, bireyin başkalarının eylemlerini yorumlama biçiminin kimlik performansında nasıl rol oynadığını gösterir. Mira'nın *"Büyük insan falan olmak istemiyorum, ben annemle konuşmak istiyorum"* yönelimi ise, bireysel arzuların sosyal rol beklentileriyle çatışmasını ve bu çatışmanın benlik sunumuna etkisini yansıtmaktadır.

Bu bağlamda sahne, karakterlerin kimlik performansının duygusal deneyimler, toplumsal değerler ve kültürel referanslar aracılığıyla nasıl şekillendiğini göstermektedir. Mira'nın itirazları ve Levent'in yönlendirici konuşması, Goffman'ın benlik sunumu kuramında, bireyin kimliğini hem içsel süreçlere hem de sosyal

etkileşimlere göre yönetme stratejilerini açıkça ortaya koymaktadır. Böylece sahne, bireysel ve toplumsal dinamiklerin karşılıklı etkileşimi üzerinden çok katmanlı kimlik analizi için güçlü bir örnek sunmaktadır (Kızıl Goncalar Dizisi, 2023, 2. bölüm, 36:43–38:57).

5.3. Dramaturjik Kimlik Sunumu

Bu bölümde ön sahne ve arka sahne performansları birlikte değerlendirilerek karakterlerin bütüncül kimlik sunumları analiz edilmektedir. Bu bütüncül değerlendirme, karakterlerin kimlik sunumlarının yalnızca belirli sahnelerle sınırlı olmadığını, aksine farklı bağlamlar arasında kurulan süreklilik ve kopuşlar üzerinden şekillendiğini göstermektedir. Ön sahne ve arka sahne arasında gerçekleşen geçişler, bireyin kimliğini sabit bir yapı olarak değil, sürekli yeniden düzenlenen bir performans alanı olarak ortaya koymaktadır. Bu durum, Goffman'ın dramaturjik yaklaşımında vurguladığı benlik sunumu süreci ile doğrudan ilişkilidir. Bireyler, içinde bulundukları sosyal bağlama göre belirli roller üstlenmekte ve bu rolleri sürdürmek için davranışlarını düzenlemektedir. Dizideki karakterler de farklı mekânlar ve sosyal ilişkiler içerisinde kimliklerini yeniden konumlandırmakta; böylece kimlik performansı sürekli değişen bir etkileşim süreci olarak ortaya çıkmaktadır (Goffman, 2024, s. 67; Giddens, 2019, s. 98).

5.3.1. Ön Sahne ve Arka Sahne Geçişleri

Karakterlerin farklı sosyal bağlamlar arasında geçiş yaparken kimliklerini nasıl yeniden kurguladıkları bu bölümde ele alınmaktadır. Bu geçişler, kimliğin sabit değil; bağlamsal ve dinamik bir yapı olduğunu göstermektedir (Goffman, 2024).

Bu bağlamda söz konusu geçişler, bireyin yalnızca farklı ortamlara uyum sağlama çabası olarak değil; aynı zamanda bu ortamlarda hangi kimlik unsurlarını görünür kılacağına ilişkin stratejik bir seçim süreci olarak değerlendirilebilir. Karakterler, içinde bulundukları bağlama göre belirli yönlerini ön plana çıkarırken bazı yönlerini geri planda bırakmakta; bu durum kimlik performansının seçici ve bağlamsal niteliğini ortaya koymaktadır.

Bu çerçevede analiz edilen sahneler ön sahne ve arka sahne ilişkisi üzerinden değerlendirilmektedir.

Cemaat Ritüel Sahnesi
Ön sahne performansı
Kolektif kimlik
Rol bütünlüğü

Bu sahnede karakterler, topluluk içerisinde belirli bir ritüelin parçası olarak hareket etmekte ve kolektif kimliğe uygun davranışlar sergilemektedir. Karakterlerin beden dili, mekânsal düzen ve topluluk içindeki konumları, ön sahnede sürdürülen rol bütünlüğünü görünür kılmaktadır.

Bu sahnede mekânsal düzen, karakterlerin toplumsal rol performansını destekleyen önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Karakterlerin oturma düzeni, birbirleriyle kurdukları mesafe ve ritüel sırasında sergiledikleri uyumlu hareketler, kolektif kimliğin görünür hâle geldiği bir ön sahne düzeni oluşturur.

Goffman'ın dramaturjik yaklaşımına göre ön sahne, bireylerin toplumsal olarak kabul gören davranış kalıplarını sergiledikleri alandır. Bu sahnede de karakterlerin jestleri, beden dili ve ritüel içerisindeki konumları, cemaatin normlarına uygun bir kimlik sunumunu ortaya koymaktadır. Böylece bireysel kimlik, kolektif yapı içinde yeniden biçimlenmektedir.

Cemaat içerisinde gerçekleştirilen ritüeller, karakterlerin kolektif kimliklerini görünür kılan ön sahne performanslarının önemli bir örneğini oluşturmaktadır. Ancak dizide kimlik sunumları yalnızca bu tür kamusal ritüellerle sınırlı kalmamakta; gündelik yaşam pratikleri içerisinde de farklı biçimlerde ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle bir sonraki sahne, karakterlerin daha gündelik bir bağlamda nasıl bir kimlik performansı sergilediklerini göstermesi açısından dikkat çekicidir.

1) Faniler İftarına Hazırlık Sahnesi (Arka Sahne- Ön Sahne Geçişi)

Bu sahnede karakterlerin dini kimlikleri ile toplumsal ve bireysel kimlikleri arasındaki performans ilişkisi incelenmektedir. Ramazan iftarı hazırlıkları bağlamında karakterler hem kişisel hem de toplumsal rollerini görünür kılmaktadır.

İlk sahnede (0:51–1:00), dergâh mutfağında kadınlar yemek hazırlığı yaparken birlikte hareket etmekte ve ritüele yönelik bir hazırlık süreci yürütmektedir. Bu sahne, arka sahne işlevi görerek karakterlerin topluluk önünde sergileyecekleri performansa hazırlandıkları bir alan olarak değerlendirilebilir.

İkinci sahnede (1:02–1:05), karakterin topluluk önüne çıkmadan önce görünümünü kontrol ettiği ve temsil sorumluluğunun vurgulandığı görülmektedir. Bu durum, bireysel kimlik ile toplumsal temsil arasındaki ilişkinin sahne öncesinde düzenlendiğini göstermektedir.

Erving Goffman'ın benlik sunumu yaklaşımı bağlamında değerlendirildiğinde, sahne arka sahnede gerçekleşen hazırlık süreçlerinin ön sahnedeki performansı şekillendirdiğini ortaya koymaktadır. Arka sahnede yapılan düzenlemeler, karakterlerin topluluk karşısında sergileyecekleri kimlik performansının bilinçli biçimde organize edildiğini göstermektedir (NOW TV, 2024, 0:51–1:05).

2) Sadi Hüdayi ve Eşi Hasna: Kimlik ve Ritüel Kimlik Performansı

Bu sahnede karakterlerin dini kimlikleri ile toplumsal ve bireysel kimlikleri arasındaki performans analizi yapılmaktadır. Ramazan iftarı hazırlıkları bağlamında, karakterler hem kişisel hem de toplumsal rollerini performatif biçimde sergilemektedir.

İlk sahnede (0:51–1:00), dergâh mutfağında kadınlar yemek hazırlığı yaparken dualar eder ve birlikte hareket eder. Bu sahne, arka sahne işlevi görerek karakterlerin ön sahne performansına hazırlık yaptığı bir alan olarak değerlendirilebilir. Burada karakterler, topluluk önünde sergileyecekleri dini ve sosyal kimliklerini prova etmektedir.

İkinci sahnede (1:02–1:05), Sadi Hüdayi'nin eşi Hasna, eşine kaftan ve takke giydirirken aynada görünümü kontrol eder ve performans için yönlendirmelerde bulunur. Sadi Hüdayi'nin "Fazla mı oldu?" sorusu ve Hasna'nın "Bizleri temsilen

çıkıyorsun o kalabalığın içine" yanıtı, bireysel kimlik ile toplumsal temsil arasındaki dengeyi ortaya koymaktadır. Sahne, karakterlerin dini referansları kullanarak hem kendi kimliklerini tanımladıklarını hem de toplumsal ilişkilerini bu referanslar üzerinden düzenlediklerini göstermektedir.

Goffman'ın benlik sunumu kuramı bağlamında, sahne bireylerin toplumsal etkileşim sırasında yalnızca kimliklerini değil, aynı zamanda değer sistemlerini ve sorumluluklarını performatif biçimde sunduklarını göstermektedir. Arka sahnedeki hazırlık ve prova, ön sahnede cemaat ve mürşid hazretleri göz önünde olacak performansın bilinçli biçimde organize edildiğini ortaya koymaktadır. Bu durum, karakterlerin yalnızca sosyal roller üzerinden değil, aynı zamanda dini ve etik değerler üzerinden de kimlik performansı gerçekleştirdiğini göstermektedir (NOW TV, 2024, 0:51–1:05).

5.3.2. İzlenim Yönetimi ve Stratejik Kimlik Sunumu

Karakterlerin diğer bireyler üzerinde belirli bir izlenim oluşturmak amacıyla geliştirdikleri stratejik davranışlar bu başlık altında analiz edilmektedir. İzlenim yönetimi, dramaturjik yaklaşımın temel kavramlarından biri olarak dizide belirgin biçimde gözlemlenmektedir. Goffman'a (2024) göre bireyler sosyal ortamlarda belirli bir izlenim üretmeye çalışır (Goffman, 2024, s. 67–73).

Bu süreçte bireyler yalnızca kendilerini ifade etmekle kalmayıp, aynı zamanda karşılarındaki bireylerin algılarını yönlendirmeye yönelik bilinçli stratejiler geliştirmektedir. İzlenim yönetimi bu yönüyle bireyin sosyal etkileşimler içerisindeki konumunu güçlendirmeye yönelik bir araç olarak işlev görmektedir (Goffman, 2024).

Karakterler sosyal ortamlarda belirli bir izlenim üretmeye yönelik stratejik davranışlar sergilemektedir. Örneğin dizide Cüneyd karakterinin felsefi referanslar kullanması, entelektüel otorite üretmeye yönelik bir izlenim yönetimi stratejisi olarak değerlendirilebilir.

Dizide izlenim yönetimi süreçleri, özellikle karakterlerin otorite ilişkileri içerisinde bulunduğu sahnelerde daha belirgin hâle gelmektedir. Karakterler yalnızca kendi kimliklerini ifade etmekle kalmamakta; aynı zamanda bulundukları sosyal ortamda

belirli bir etki üretmeye yönelik performanslar sergilemektedir. Bu durum, sosyal etkileşimlerin yalnızca iletişimsel bir süreç olmadığını; aynı zamanda stratejik bir performans alanı olduğunu göstermektedir.

Özellikle toplumsal statü, mesleki kimlik ve inanç sistemi gibi unsurların ön plana çıktığı sahnelerde karakterlerin davranış biçimleri değişmekte ve bu durum izlenim yönetimi sürecinin bir parçası hâline gelmektedir. Karakterlerin bulundukları sosyal ortama göre kendilerini farklı biçimlerde sunmaları, dizide kimliğin bağlamsal olarak şekillendiğini göstermektedir (Goffman, 2024).

Bu bağlamda izlenim yönetimi, dizide yalnızca bireysel bir strateji değil; aynı zamanda sosyal ilişkilerin kurulma biçimini belirleyen önemli bir unsur olarak ortaya çıkmaktadır. Karakterler farklı sosyal gruplarla etkileşim kurarken kimlik performanslarını yeniden düzenlemekte ve bu süreç dizinin dramatik yapısını güçlendirmektedir.

Cüneyd'in Cioran Referansı

Analiz:

- Dini figür, felsefi bir referans kullanmaktadır.
- Entellektüel otorite performansı güçlendirilmektedir.
- Bu durum, stratejik bir izlenim yönetimidir.

Kimlik yalnızca muhafazakâr değil; entelektüel bir sunumla desteklenmektedir. Bu durum, karakterin tek boyutlu bir kimlik sunumu ile sınırlı kalmadığını, aksine farklı bilgi alanlarını bir araya getirerek daha kapsamlı ve etkili bir kimlik performansı oluşturduğunu göstermektedir. Böylece izlenim yönetimi, yalnızca sosyal kabul sağlama aracı değil, aynı zamanda çok katmanlı bir otorite üretme stratejisi haline gelmektedir.

Bu bağlamda, Cüneyd'in kullandığı alıntı, Cioran'ın Çürümenin Kitabı'ndaki nihilist ve varoluşsal perspektif ile doğrudan bağlantılıdır (Cioran, 2025, s. 45–47). Söz konusu alıntı, karakterin yalnızca dini otorite değil, aynı zamanda entelektüel otorite

performansı üretmesini sağlar. Bu stratejik izlenim yönetimi, karakterin sosyal çevresinde hem saygınlık hem de etki yaratma çabası olarak değerlendirilebilir.

5.3.3. Kamusal ve Mahrem Alanlarda Kimlik Performansı

Dizide kamusal ve mahrem alan ayrımı, karakterlerin kimlik performanslarını farklılaştıran önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Karakterler kamusal alanlarda toplumsal normlara uygun davranışlar sergilerken, mahrem alanlarda daha bireysel ve özgün kimlik sunumları ortaya koymaktadır. Bu durum, kimliğin sabit bir yapıdan ziyade sosyal bağlamlara göre değişebilen bir performans olduğunu göstermektedir (Goffman, 2024, s. 112; Göle, 2024, s. 89).

Kamusal alanlarda karakterler, içinde bulundukları topluluğun beklentilerine uygun bir rol performansı sergilemektedir. Bu alanlarda davranışlar daha kontrollü, düzenli ve temsil odaklıdır. Özellikle cemaat ortamları, karakterlerin toplumsal rollerini görünür kıldığı ve belirli normlara uyum sağladığı bir ön sahne işlevi görmektedir. Bu bağlamda bireyler, yalnızca kendilerini değil, aynı zamanda ait oldukları sosyal yapıyı da temsil eden bir kimlik sunumu gerçekleştirmektedir.

Mahrem alanlarda ise karakterlerin daha kişisel yönleri ortaya çıkmaktadır. Ev ortamı, bireylerin toplumsal beklentilerden kısmen uzaklaştığı ve daha doğal davranabildiği bir alan olarak dikkat çekmektedir. Bu alanlarda karakterlerin içsel çatışmaları, duygusal tepkileri ve bireysel düşünceleri daha görünür hâle gelmektedir. Bu durum, arka sahnenin bireyin gerçek duygu ve düşüncelerini ifade edebildiği bir alan olduğunu göstermektedir.

Bu çerçevede dizideki mekân kullanımı, karakterlerin kimlik performanslarını anlamada önemli bir rol oynamaktadır. Kamusal alanlar daha düzenli ve temsilî bir yapıya sahipken, mahrem alanlar karakterlerin bireysel yönlerini ortaya koyan bir atmosfer sunmaktadır. Böylece dizide kimlik, farklı sosyal bağlamlarda yeniden kurulan ve değişen bir performans olarak görünür hâle gelmektedir.

Sadi Hüdayi ve Hasna Güneş'in Evi: Mekânın Ön ve Arka Sahne İşlevi

Sadi Hüdayi ve Hasna Güneş'in evi, dizide yalnızca bir yaşam alanı değil; karakterlerin ideolojik duruşunu, tarikat içindeki hiyerarşik ilişkilerini ve toplumsal

kimliklerini görünür kılan çok katmanlı bir mekân olarak sunulmaktadır. Bu mekân, Goffman'ın ön sahne (front stage) ve arka sahne (back stage) kavramları çerçevesinde analiz edildiğinde karakterlerin hem toplumsal rollerini hem de bireysel kimliklerini anlamlandırmak için önemli bir örnek teşkil eder.

Ön Sahne (Front Stage):

Oturma salonu, karakterlerin ziyaretçiler ve izleyici karşısında "rol performansı" sergilediği alandır. Mekânda gri ve bordo tonların hâkimiyeti, koyu ahşap mobilyalar, sedir ve koltuk düzeni, duvardaki Kur'an ve ayet yazıları gibi unsurlar, hem tarikatın disiplinini hem de karakterlerin ideolojik duruşunu görünür kılar (Şekil 1'de yer alan detaylar). Bu sahnede karakterler, toplumsal ve dini normlarla uyumlu davranışlar sergileyerek izleyiciye tarikatın ve bireysel kimliklerin kabul edilebilir yüzünü sunar.

Arka Sahne (Back Stage):

Evdeki özel odalar ve daha az görülen alanlar, karakterlerin gözlerden uzak şekilde içsel çatışmalarını, şüphelerini ve bireysel karar süreçlerini deneyimlediği mekânlardır. Örneğin, Hasna ve Sadi Hüdayi kişisel düşünce ve sorgulamaları, tarikatın katı kuralları ve toplumsal beklentilerden uzak biçimde burada ortaya çıkar. Arka sahne, karakterlerin çok katmanlı kimliklerini ve bireysel inanç deneyimlerini gözler önüne seren bir alan olarak işlev görür (Şekil 1., arka oda düzeni).

Şekil 1. Sadi Hüdayi ve Hasna Güneş'in Evi: Mekânın Ön ve Arka Sahne İşlevi

Mekân ve gösterge işlevi açısından, her görsel öğe-renk seçimi, obje düzeni, geleneksel ve modern unsurların birlikteliği-karakterlerin toplumsal ve ideolojik kimliklerini somutlaştıran birer sembol olarak değerlendirilir. Bu bağlamda, mekân izleyiciye yalnızca karakterlerin yaşam alanını değil; onların dünya görüşlerini, inançlarını ve toplumsal sınırlarını okumaya olanak tanıyan çok katmanlı bir gösterge sunar (Giddens, 2019, s. 121; Göle, 2024, s. 134).

Meryem'in Evi: Goffman Perspektifinden Mekân ve Kadın Kimliği

Meryem'in evi, tarikat içindeki mütevazı aile yaşamını yansıtan önemli bir mekân olarak dizide sunulmaktadır. Evdeki sınırlı alanlar, toprak tonları hâkimiyeti ve düşük ışık kullanımı, karakterlerin günlük yaşamda deneyimlediği kısıtlamaları ve özellikle kadınların toplumsal ve ideolojik sınırlar içinde hareket edişlerini görselleştirir (Şekil 2) (Göle, 2024, s. 89).

Mutfak, oturma odası ve çocuk odalarının düzeni: Dar ve düzenli tasarım, bireysel özgürlük ile topluluk normları arasındaki gerilimi estetik bir biçimde sunar (Bauman, 2022, s. 76).

Duvardaki dini görseller ve işlemeli yazılar: Tarikatın değerlerini ve ritüellerini mekâna taşır, evin ideolojik bir sahne olarak işlev görmesini sağlar (Göle, 2024, s. 134).

Somya ve minderler: Mekânın mütevazı ve işlevsel kullanımını vurgular.

Şekil 2. Meryem'in Evi: Goffman Perspektifinden Mekân ve Kadın Kimliği

Meryem'in evinde karakter, dış dünyadaki baskılara rağmen kendi içsel dünyasını ve özerk alanını ifade edebilmektedir. Evin dar ve sınırlı mekânında, karakterin siyah, gri ve kahverengi tonlarıyla çevrili kıyafetleri, içsel özgürlüğü ile baskı altındaki konumunu aynı anda gösterir. Bu, Goffman perspektifiyle arka sahneye bir örnek teşkil eder (Goffman, 2024, s. 112).

Levent'in Çalışma Ortamı / Akademi: Seküler Bilim ve Modernite Temsili

Levent'in çalışma ortamı, seküler yaşamın, modern bilimsel aklın ve bireysel özgürlüğün mekânsal temsilini sunar. Kitaplar, bilgisayarlar, geniş camlı odalar, açık renk paleti ve doğal ışık kullanımı, mekânın entelektüel ve psikolojik açıklığını vurgular (Şekil 3).

Atatürk tablosu, Nutuk ve modern mobilyalar: Seküler bilgi ve moderniteyi temsil eder.

Geniş pencereler ve ışık akışı: Tarikat mekânlarıyla karşılaştırmalı bir kontrast sunar.

Şekil 3. Levent'in Çalışma Ortamı / Akademi: Seküler Bilim ve Modernite Temsili

Levent'in mekânı, modern kent yaşamını ve bireysel özgürlükleri sembolize ederken, tarikat mekânlarının kapalı ve kısıtlayıcı yapısıyla ideolojik bir gerilimi somutlaştırır. Bu mekân, karakterin toplumsal ve bireysel kimliğini anlamlandırmada Goffman'ın

ön sahne–arka sahne ayrımına paralel olarak analiz edilebilir (Goffman, 2024, s. 45; Giddens, 2019, s. 121).

Kamusal Cemaat Alanı ve Mahrem Alan

Kamusal alan: Normatif davranış baskın, kolektif kimlik performansı sürdürülüyor, sapmalar bastırılıyor.

Mahrem alan: Bastırılmış duygular açığa çıkıyor, rol bütünlüğü kırılıyor, arka sahne görünür hâle geliyor (Şekil 1 – Şekil 3).

Bu geçişler, karakterlerin kimliklerini yalnızca sürdürmekle kalmadığını, aynı zamanda yeniden tanımlayıp dönüştürdüğünü göstermektedir. Tematik analiz bulguları, *Kızıl Goncalar* dizisinde kimlik inşasının sabit karakter özellikleri üzerinden değil; bağlamsal ve performatif süreçler üzerinden kurulduğunu ortaya koyar (Giddens, 2019, s. 98; Bauman, 2025, s. 58). Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, dizideki kimlik temsillerini çözümlemek için işlevsel bir kuramsal çerçeve sunmaktadır.

Renk, Işık ve Kamera Kullanımı

Dizide renk, ışık ve kamera tercihleri, karakterlerin ön sahnede toplumsal normlara uygun performanslarını ve arka sahnede bireysel içsel durumlarını görselleştiren bir araç olarak işlev görmektedir (Goffman, 2024, s. 67–73).

Goffman'ın dramaturjik yaklaşımında, karakterler "ön sahnede" (front stage) toplumun beklentilerine uygun davranır.

Tekke içi sahnelerdeki sıcak ama gölge ağırlıklı renkler hem manevi yakınlık hem de sosyal baskı unsurlarını temsil ediyor. Bu, karakterlerin toplumsal ve dini normlara uygun performanslarını gösteren bir ön sahne olarak yorumlanabilir.

Modern mekânlardaki soğuk, doğal ışık ve geniş alanlar, bireyin daha özgür ve bağımsız kimlik sergilediği arka sahne veya seküler ortamla uyumludur (Giddens, 2019, s. 121).

Kamera açıları (düşük açılar, göz hizası) karakterin topluluk içindeki hiyerarşik yerini ve izleyiciye sunulan "rol performansını" dramatik biçimde destekler (Şekil 4 – Şekil 5).

Şekil 4. Tekke İçi Mekân: Ön Sahne (Front Stage) Performansları

Şekil 5. Tekke İçi Mekân: Arka Sahne (Back Stage) ve Mahrem Alan Performansları

Sonuç olarak, *Kızıl Goncalar* dizisinde karakterlerin kimlik performansları, yalnızca bireysel davranışlar üzerinden değil; mekân, renk, ışık, obje kullanımı ve kamera açıları gibi dramatik araçlar üzerinden de anlam kazanmaktadır. Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı, ön sahne–arka sahne ayrımı ve izlenim yönetimi kavramları,

dizideki kamusal ve mahrem alanların karakterler üzerindeki etkisini anlamak için işlevsel bir çerçeve sunar. Bu bağlamda dizideki mekânlar, karakterlerin toplumsal rollerini, bireysel özerkliklerini ve toplumsal normlarla kurdukları ilişkileri görselleştiren çok katmanlı göstergeler olarak işlev görmektedir. Hem tekke içi hem de seküler mekânlar üzerinden yapılan analiz, modern toplumda kimliğin sürekli müzakere edilen ve performatif bir süreç olduğunu ortaya koymaktadır (Goffman, 2024; Giddens, 2019; Bauman, 2025).

Bu bağlamda dizide yer alan sahneler, kimliğin yalnızca bireysel bir özellik olmadığını; sosyal ilişkiler, mekânsal düzen ve toplumsal beklentiler doğrultusunda şekillenen bir süreç olduğunu göstermektedir (Giddens, 2019, s. 98). Karakterlerin farklı ortamlarda sergiledikleri davranışlar, kimliğin sabit bir yapıdan ziyade sürekli yeniden kurulan bir performans alanı olduğunu ortaya koymaktadır.

Dizide ön sahne ve arka sahne arasındaki geçişler, bireylerin sosyal dünyalar arasında hareket ederken kimliklerini nasıl yeniden düzenlediklerini açık biçimde göstermektedir. Bu durum, dramaturjik yaklaşımın dizideki karakter çözümlemeleri açısından işlevsel bir kuramsal çerçeve sunduğunu ortaya koymaktadır.

Dizideki karakterler arasında kimlik performanslarının farklı biçimlerde ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle Levent ve Sadi Hüdayi karakterleri, farklı sosyal dünyaları temsil eden iki önemli örnek olarak dikkat çekmektedir. Levent daha seküler bir yaşam pratiği içerisinde konumlanırken, Sadi Hüdayi dini ve geleneksel bir çevre içerisinde kimlik performansını sürdürmektedir. Bu farklılık, karakterlerin bulundukları sosyal ortamlarla kurdukları ilişkiyi de belirgin hâle getirmektedir.

Levent'in bulunduğu ortamlarda sergilediği davranışlar daha bireysel ve mesafeli bir kimlik sunumuna işaret ederken, Sadi Hüdayi'nin cemaat içerisindeki konumu daha kolektif bir kimlik performansını yansıtmaktadır. Bu durum, karakterlerin yalnızca kişisel tercihlerine değil; aynı zamanda içinde yer aldıkları sosyal yapıya bağlı olarak kimliklerini nasıl sunduklarını göstermektedir (Bauman, 2022, s. 76).

Meryem ve Zeynep karakterleri ise bu iki farklı dünya arasında kurulan ilişkiyi görünür kılan örnekler olarak değerlendirilebilir. Özellikle farklı sosyal çevreler

arasında gerçekleşen karşılaşmalar, karakterlerin kimlik performanslarını yeniden düzenlemelerine neden olmaktadır. Bu bağlamda dizide kimlik, sabit bir yapı olmaktan ziyade sosyal etkileşimler içinde sürekli yeniden şekillenen bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır (Giddens, 2019, s. 121).

5.4. Kızıl Goncalar Dizisinde Yan Karakterler ve Toplumsal Tiplemeler – Erving Goffman Perspektifi

Bu bölümde yan karakterler, toplumsal yapı ve kimlik performansları açısından değerlendirilmektedir. Yan karakterler, dizinin sosyo-kültürel arka planını görünür kılmakta ve toplumsal tiplemeleri temsil etmektedir. Cemaat üyeleri, aidiyetlerini ritüeller ve söylemler aracılığıyla ön sahnede sergilerken; arka sahnede bireysel çatışmalar yaşamaktadır. Seküler karakterler ise modern kentli kimliğin temsilleri olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda yan karakterler, dramaturjik analizde sahne ve seyirci ilişkisini somutlaştıran önemli araçlar olarak işlev görmektedir (Goffman, 2024, s. 59–73).

Yan karakterler, ana karakterlerin kimlik performanslarını destekleyen ve derinleştiren unsurlar olmanın ötesinde, toplumsal yapının farklı katmanlarını temsil eden önemli göstergeler olarak değerlendirilmektedir. Bu karakterler aracılığıyla dizideki sosyal yapı daha geniş bir perspektiften okunabilmekte ve farklı kimlik biçimlerinin nasıl konumlandığı daha açık bir şekilde ortaya konulmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 223).

Kızıl Goncalar dizisinin yan karakterleri, dizinin ana çatışma temalarının yanı sıra Türkiye'nin sosyo-kültürel ve ekonomik yapısını anlamada önemli birer gösterge sunmaktadır. Tematik analiz perspektifinden bakıldığında, Zeyneb'in babası ve Meryem'in eşi Naim Efendi gibi karakterler, tarikat aidiyetini bir sınıf atlama ve habitus göstergesi olarak algılayan, tutucu fakat aynı zamanda bireysel hırs ve motivasyonlarla şekillenen tiplemelerdir. Arif karakteri ise Faniler tarikatının sadık ve saf bir müridi olarak, isim ve davranışlarıyla müsemma bir simgesel işlev üstlenmektedir. Sadi Hüdayi'nin sağ kolu olarak karşımıza çıkan karakter, sevdası ile davası arasında sıkışan, platonik bir sevda yaşayan ve tarikatın gözü kulağı konumunda olan bir mürid tipolojisini temsil etmektedir. Bunun yanı sıra, tarikat çevresinde yoksulluk ve himaye arayışıyla ilişkilenen dul kadın ve oğul tiplemeleri de

dizinin toplumsal çeşitliliğe dair sunduğu görsel ve anlatımsal zenginliği pekiştirmektedir (Tezkire Dergisi, 2024; Aktay, 2024).

Yan karakterlerin sunduğu bu çeşitlilik, dizinin yalnızca bireysel hikâyeler üzerinden değil, aynı zamanda toplumsal ilişkiler ağı üzerinden de anlam üretmesini sağlamaktadır. Bu durum, kimlik performanslarının yalnızca bireysel düzeyde değil, kolektif ve yapısal düzeyde de incelenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Seküler çevreler açısından bakıldığında ise Miray ve Can gibi genç karakterler, dini ritüellerden bihaber, modern kentli bir profilin temsilcisi olarak öne çıkar. Bu yan karakterler aracılığıyla dizi, cemaat ve seküler yaşam biçimleri arasındaki ötekileştirme ve toplumsal kutuplaşmayı dramatik bir sahneye taşımaktadır. Goffman (2024) perspektifiyle değerlendirildiğinde, yan karakterler, bireylerin toplumsal rollerini ve kimlik performanslarını görünür kılan, "sahne" ve "seyirci" arasındaki etkileşimi somutlaştıran araçlar olarak işlev görmektedir.

Özellikle kadın karakterler bağlamında, Birgül gibi idealize edilmiş figürler, tarikatın kadınlara dair kısıtlayıcı bakış açılarını deneyimleyerek özgürleşme mücadelesini temsil ederken, yan karakterler bu süreçte hem destekleyici hem de karşıt güçler olarak rol almaktadır. Bu durum, dizinin tekil karakterler üzerinden değil, yan karakterlerin sunduğu toplumsal tiplemeler aracılığıyla da modern Türkiye'de kimlik, aidiyet ve toplumsal çatışma meselelerini tematik olarak ele aldığını göstermektedir (Tezkire Dergisi, 2024; Aktay, 2024).

Bu çerçevede yan karakterlerin dramaturjik analizini daha sistematik biçimde ortaya koymak amacıyla rol performansı, ön sahne/arka sahne ayrımı, izlenim yönetimi ve sahne düzeni başlıkları altında aşağıdaki değerlendirmeler yapılabilir:

Rol performansı, cemaat üyeleri aidiyetlerini ritüeller, kıyafetler ve söylemler aracılığıyla ön sahnede görünür kılmaktadır. Bu bağlamda Sadi Hüdayi tarikatın sözcüsü ve vârisi olarak ön sahnede güçlü bir lider performansı sergilerken, arka sahnede aile çatışmaları yaşamaktadır. Arif karakteri sadık ve saf bir mürid olarak tarikat ideallerini temsil ederken, bireysel duygularını bastırmaktadır. Zeyneb'in

babası ve Naim Efendi ise tarikatı sosyal statü unsuru olarak konumlandırmakta; ön sahnede otorite figürü, arka sahnede ise çıkar odaklı bir profil çizmektedir.

Ön sahne / arka sahne ayrımı, ön sahnede kolektif "biz" kimliği vurgulanırken, arka sahnede bireysel çatışmalar açığa çıkmaktadır. Hasna ön sahnede hanımanne rolünü üstlenirken arka sahnede ailevi duygularını yoğun biçimde yaşamaktadır. Müyesser ön sahnede tarikat rehberi olarak konumlanırken, arka sahnede ailesine ve inançlarına bağlı bireysel bir kimlik sergilemektedir. Sadi Hüdayi'nin liderlik performansı da arka sahnede duygusal kırılmalarla farklılaşmaktadır.

İzlenim yönetimi, cemaat aidiyeti, karakterlere belirli bir güven ve meşruiyet kazandırırken, seküler bağlamda kimliğin korunmasına yönelik stratejik davranışlar öne çıkmaktadır. Karakterler, toplumsal normlar ve tarikat kuralları doğrultusunda izlenimlerini yönetmektedir. Feyza ve Cüneyd karakterleri, ön sahnede tarikat beklentilerine uygun davranırken, arka sahnede bireysel duygularını gizlemektedir.

Sahne düzeni, sosyal bağlam, kimlik performanslarının niteliğini belirlemektedir. Tarikat ritüelleri ve toplantılar ön sahne işlevi görürken; ev ve özel ilişkiler arka sahne olarak konumlanmaktadır. Miray ve Can gibi seküler karakterler, dini ritüellerden uzak yetişmiş bireyler olarak arka sahnede kimlik arayışı yaşamaktadır.

İzlenim çatışmasında, ön sahne ile arka sahne arasında belirgin bir gerilim söz konusudur. Sadi Hüdayi ve Hasna karakterlerinde cemaat idealleri ile bireysel duygular çatışmaktadır. Müyesser karakteri, tarikat rehberliği ile aile bağları arasında denge kurmaya çalışmaktadır. Arif karakterinde ise rol sadakati ile bireysel düşünceler arasındaki fark dikkat çekmektedir.

5.4.1. Toplumsal Norm ve Korku Temelli Kontrol: Arka Sahne Performansı

Dizide bazı ritüel ve disiplin sahneleri, karakterlerin davranışlarının yalnızca bireysel tercih değil; toplumsal norm ve beklentiler tarafından şekillendiğini göstermektedir (Foucault, 2015). Örneğin, genç kızların eğitim hakkının kısıtlanması veya kadınların dergâh dışında çalışamaması gibi sahneler, toplumsal kontrol mekanizmalarının performatif olarak nasıl işlediğini görünür kılar.

Birgül karakterinin içsel şüphelerine rağmen cemaatin kurallarına uyması, Naim karakterinin günah çıkarma ritüelinde yer alması ve "Vakti Mekatıl" uygulamaları, arka sahnede bireysel çatışma ve performans örnekleri olarak değerlendirilebilir. Bu sahnelerde, korku temelli normların bireyler üzerinde nasıl somut bir etki yarattığı gözlemlenebilir. (Şekil 6. Vakti Mekatil Ritüeli)

Şekil 6. "Vakti Mekatıl" Ritüelinin Dizideki Görsel Temsili: Sakal/Saç Kesme Cezasının Arka Sahne Performansındaki İşlevi

Bu görsel ve dramatik örnekler, karakterlerin sadece toplumsal normlara uygun davranmakla kalmadığını, aynı zamanda kendi kimliklerini ve bireysel çatışmalarını arka sahnede sürdürdüğünü göstermektedir. Böylece, izleyici ritüeller aracılığıyla norm, disiplin ve sosyal kontrolün performatif etkilerini gözlemleyebilir.

5.4.2. Kimlik Performanslarının Kuramsal Yorumu

Bulgular, karakterlerin ön sahne ve arka sahne performansları arasında geçiş yaparken kimliklerini sürekli yeniden konumlandırdıklarını göstermektedir. Levent, Suavi ve diğer karakterlerin sahne geçişlerinde sergiledikleri performans, Goffman'ın (2024) benlik sunumu kuramıyla doğrudan ilişkilidir. Ön sahnede toplumsal normlara uygun davranan karakterler, arka sahnede bastırılmış duygu ve bireysel çatışmalarını ortaya koymaktadır. Bu durum, kimliğin sabit bir yapı olmadığını; sosyal etkileşim ve rol

gerilimleri aracılığıyla performatif biçimde inşa edildiğini doğrulamaktadır (Goffman, 2024, s. 59–73).

Giddens'ın (2019) refleksif benlik projesi perspektifi, karakterlerin modern toplumda kimliklerini sürekli müzakere etme zorunluluğunu açıklamaktadır. Özellikle inanç–modernite çatışması bağlamında, karakterlerin ön sahnede normatif davranışları sürdürürken, arka sahnede bireysel arzularını gerçekleştirme çabaları, modern bireyin kimlik kırılganlığını dramatik olarak temsil etmektedir (Bauman, 2025, s. 58). Bu durum, Bauman'ın (2025) akışkan modernite kavramıyla da örtüşmektedir; karakterler bağlama göre konum değiştirmekte ve kimliklerini akışkan bir yapı olarak yeniden kurgulamaktadır.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde, karakterlerin kimlik performansları yalnızca bireysel tercihler olarak değil, aynı zamanda içinde bulundukları toplumsal yapıların bir yansıması olarak da okunmalıdır.

Dizide yer alan sahneler incelendiğinde, karakterlerin farklı sosyal ortamlarda farklı kimlik stratejileri geliştirdiği görülmektedir. Özellikle kamusal alanlarda daha kontrollü ve normatif davranışların öne çıktığı; buna karşılık mahrem alanlarda bireysel duygu ve düşüncelerin daha görünür hâle geldiği dikkat çekmektedir. Bu durum, dramaturjik yaklaşımın yalnızca kuramsal bir model değil; aynı zamanda medya metinlerini çözümlemede işlevsel bir analiz aracı olduğunu göstermektedir.

Karakterlerin sahne geçişleri sırasında sergiledikleri davranışlar, sosyal rollerin nasıl sürdürüldüğünü ve bu rollerin hangi durumlarda dönüşüme uğradığını da ortaya koymaktadır. Bu bağlamda dizideki kimlik performansları, modern toplumda bireyin farklı sosyal beklentiler arasında denge kurma çabasını temsil etmektedir.

Kimlik, bu anlamda bireysel bir ifade biçimi olmanın ötesinde, sosyal etkileşimler aracılığıyla şekillenen ve yeniden üretilen bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır.

5.4.3. Toplumsal Cinsiyet ve Kadın Kimliği

Kadın karakterler, toplumsal ve bireysel talepler arasında sürekli bir kimlik performansı üretmektedir. Meryem, Hande ve Birgül'ün ön sahne–arka sahne

geçişleri, kadınların toplumsal normlarla bireysel özgürlük taleplerini nasıl müzakere ettiklerini ortaya koymaktadır. Meryem, cemaat normlarına uyum sağlarken, modern bireysel taleplerini arka sahnede görünür kılmaktadır. Hande, mesleki kimliği ve bireysel özgürlüğünü arka sahnede vurgularken, ön sahnede toplumsal uyumunu sürdürmektedir. Birgül ise modern Müslüman kadın kimliği ile aile normları arasında performatif bir denge kurmaktadır.

Bu bağlamda Göle'nin (2024) modernlik ve dini görünürlük analizi ile paralellik görülmektedir. Kadın karakterlerin kimlik performansları, toplumsal cinsiyet rollerinin sabit olmadığını; kültürel ve sosyal bağlamda yeniden müzakere edildiğini göstermektedir. Bu durum, dizideki dramatik çatışmaların toplumsal cinsiyet üzerinden de okunabileceğini ortaya koymaktadır.

Kadın karakterlerin bu çok katmanlı kimlik performansları, yalnızca bireysel özgürlük arayışlarını değil, aynı zamanda toplumsal normların sınırlarını zorlayan ve yeniden tanımlayan bir süreci de görünür kılmaktadır. Bu durum, toplumsal cinsiyetin sabit bir kategori olmadığını; aksine sürekli yeniden üretilen ve müzakere edilen bir yapı olduğunu ortaya koymaktadır (Göle, 2024, s. 89).

5.4.4. Dini ve Seküler Gerilimler

Levent, Cüneyd ve Zeynep gibi karakterlerin bilimsel bilgi ve manevi değerler arasındaki etkileşimi, kimliğin çoklu epistemolojik sistemler arasında performatif olarak inşa edildiğini göstermektedir (Giddens, 2019, s. 98; Bauman, 2022, s. 76). Zeynep–Suavi ve Levent–Cüneyd sahnelerinde, bireyler yalnızca kendi kimliklerini değil, aynı zamanda izleyici için toplumsal meşruiyet de üretmektedir. Goffman'ın izlenim yönetimi ve idealize etme kavramları, karakterlerin bu süreçteki davranışlarını açıklamakta işlevseldir.

Dini ve seküler referansların bir arada kullanılması, modern toplumlarda kimlik müzakere süreçlerinin tek bir epistemik sistem üzerinden gerçekleşmediğini göstermektedir. Bu durum, karakterlerin performanslarını hem toplumsal kabul hem de ideolojik meşruiyet üretme amacıyla geliştirdiklerini ortaya koymaktadır. Bu çoklu referans sistemleri içerisinde karakterlerin konumlanma biçimleri, modern bireyin yalnızca tek bir doğrusal kimlik hattı üzerinden değil, farklı bilgi ve değer sistemleri

arasında kurduğu ilişkiler üzerinden kimliğini inşa ettiğini göstermektedir. Bu durum, kimliğin çoğul ve geçişken yapısını daha görünür hale getirmektedir (Bauman, 2025, s. 58).

Dizide dini ve seküler değerlerin karşılaşması yalnızca ideolojik bir çatışma olarak değil, aynı zamanda kimlik performanslarının yeniden düzenlendiği bir etkileşim alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Karakterler bu karşılaşmalar sırasında kendi kimlik konumlarını yeniden değerlendirmekte ve farklı sosyal gruplarla kurdukları ilişkiler doğrultusunda yeni anlamlar üretmektedir.

Bu bağlamda dizideki karşılaşma sahneleri, modern toplumda farklı yaşam tarzlarının nasıl bir arada var olabildiğini ve bu süreçte kimliğin nasıl müzakere edildiğini göstermesi açısından önemlidir. Bu durum, dizinin yalnızca dramatik bir anlatı sunmadığını; aynı zamanda toplumsal dönüşüm süreçlerini görünür kılan bir anlatı yapısına sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

5.4.5. Yan Karakterler ve Sosyal Temsiller

Yan karakterler, dizinin sosyo-kültürel bağlamını görünür kılmakta ve toplumsal tiplemeleri temsil etmektedir. Cemaat üyeleri aidiyetlerini ritüel, söylem ve davranış aracılığıyla ön sahnede sergilerken, arka sahnede bireysel çatışmalar yaşamaktadır. Seküler karakterler ise modern kentli kimliğin temsilleri olarak öne çıkmaktadır.

Bu bağlamda yan karakterlerin performansları, sahne ve seyirci arasındaki etkileşimi somutlaştırmaktadır (Goffman, 2024).

Bu yönüyle yan karakterler, yalnızca anlatıyı destekleyen unsurlar değil, aynı zamanda toplumsal yapının farklı kesitlerini görünür kılan temsil alanları olarak değerlendirilebilir (Giddens, 2019, s. 121). Bu temsil alanları, dizinin sunduğu kimlik çeşitliliğini artırmakta ve ana karakterlerin yaşadığı çatışmaları daha geniş bir toplumsal bağlam içine yerleştirmektedir.

Özellikle kadın yan karakterler, özgürleşme mücadelesinde hem destekleyici hem de karşıt güç olarak rol almakta; ana karakterlerin kimlik müzakerelerini dramatik olarak zenginleştirmektedir. Bu durum, dizinin tekil karakterler üzerinden değil, toplumsal

tiplemeler aracılığıyla da modern Türkiye'de kimlik, aidiyet ve çatışmayı tematik olarak ele aldığını göstermektedir.

SONUÇ

Bu çalışma, *Kızıl Goncalar* dizisinde karakter inşasının kimlik ve çatışma ekseninde nasıl kurulduğunu, Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımı çerçevesinde incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında dizinin seçilmiş bölümleri tematik analiz yöntemiyle çözümlenmiş ve bulgular kimlik krizi ve rol gerilimi, inanç–modernite çatışması, ön sahne–arka sahne geçişleri, izlenim yönetimi ve kamusal–mahrem alan gerilimi olmak üzere çeşitli temalar altında değerlendirilmiştir.

Bu çalışma bağlamında elde edilen bulgular, *Kızıl Goncalar* dizisinde kimliğin sabit ve özsel bir yapıdan ziyade, etkileşimsel, bağlamsal ve performatif süreçler üzerinden inşa edildiğini göstermektedir. Özellikle karakterlerin farklı sosyal ortamlarda değişen davranış örüntüleri, kimliğin tek boyutlu bir yapı olmadığını; aksine sürekli yeniden kurulan bir temsil alanı olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum aynı zamanda modern toplumsal yapının bireyden beklediği uyum ve esneklik kapasitesiyle de ilişkilendirilmektedir.

Bu çerçevede bulgular, Erving Goffman'ın dramaturjik yaklaşımıyla doğrudan örtüşmektedir. Goffman'a göre toplumsal yaşam, bireylerin başkaları üzerinde belirli izlenimler üretmek amacıyla farklı roller sergilediği bir sahne düzeni olarak işlemektedir. Dizideki karakterlerin kamusal alanlarda normlara uygun bir "ön sahne" performansı sergilerken, özel alanlarda daha kırılgan ve sorgulayıcı "arka sahne" davranışlarına yönelmeleri, izlenim yönetimi kavramını görünür kılmaktadır (Goffman, 2024). Bu durum aynı zamanda bireyin toplumsal beklentilere uyum sağlama zorunluluğunu da ortaya koymaktadır.

Analizler, karakterlerin kimliklerini sabit bir öz olarak değil, sosyal etkileşim bağlamında sürekli yeniden kurulan performatif bir süreç olarak deneyimlediklerini göstermektedir. Karakterler, farklı sosyal alanlara göre farklı rol performansları sergilemekte; bu performanslar arasındaki gerilim, dramatik yapının temel çatışma dinamiğini oluşturmaktadır. Özellikle dini ve seküler referansların karşılaştığı sahnelerde kimlik, bağlamsal ve müzakereye açık bir yapı olarak görünür hâle gelmektedir. Bu bağlamda kimlik, yalnızca bireysel bir nitelik değil, toplumsal etkileşimlerin bir ürünü olarak değerlendirilmektedir.

Karakter örnekleri üzerinden yapılan değerlendirmeler, bu çok katmanlı kimlik performanslarını ortaya koymaktadır. Örneğin:

- Levent Alkanlı: Ön sahnede kolektif ve normatif rol performansı, arka sahnede bireysel çatışmalar ve rol gerilimi.
- Beste Alkanlı: Ön sahnede aileye bağlı normatif davranışlar, arka sahnede bireysel arzular ve kimlik arayışı.
- Suavi Alkanlı: Arka sahnede entelektüel ve ideolojik performanslar, ön sahnede akademik statü ve aile bağları üzerinden normatif davranışlar.
- Hande Alkanlı ve Seçkin Özarslan: Ön sahnede toplumsal normlara uyum, arka sahnede bireysel özgürlük ve mesleki kimlik performansı.
- Mira Alkanlı ve Meryem: Ergenlik ve toplumsal çevre bağlamında kimlik arayışı ve farklı sosyal alanlarda stratejik performanslar.

Bu örnekler, ön sahne–arka sahne geçişlerinin karakterlerin izlenim yönetimi stratejilerini nasıl şekillendirdiğini ve kimliklerini toplumsal beklentilere göre nasıl ayarladığını göstermektedir. Ayrıca, dizideki rol gerilimleri ve çoklu kimlik performansları, modern toplumda bireyin farklı sosyal alanlarda değişen beklentilere yanıt verme zorunluluğunu yansıtmaktadır. Bu durum, bireyin sosyal bağlamlara göre sürekli yeniden konumlanmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu performatif yapı, aynı zamanda kimliğin modern toplumsal koşullar içinde nasıl şekillendiğini açıklayan kuramsal yaklaşımlarla da ilişkilendirilebilir. Anthony Giddens, modern toplumda benliği refleksif bir proje olarak tanımlamakta ve bireyin kimliğini sürekli yeniden inşa ettiğini vurgulamaktadır. Dizideki karakterlerin aile, inanç ve modern yaşam pratikleri arasında sürekli yeniden konumlanmaları, bu refleksif kimlik inşasıyla paralellik göstermektedir (Giddens, 2019). Bu durum aynı zamanda bireyin kendi yaşamını sürekli gözden geçiren bir özneye dönüşmesini de ifade etmektedir.

Bununla birlikte Zygmunt Bauman'ın akışkan modernite yaklaşımı, dizide gözlemlenen kimlik kırılganlığını açıklamada işlevseldir. Karakterlerin sabit bir kimlikte tutunamaması, farklı sosyal bağlamlara göre değişen rol stratejileri

geliştirmesi ve sürekli bir uyum arayışı içinde olması, kimliğin akışkan ve değişken doğasını ortaya koymaktadır (Bauman, 2025). Bu bağlamda kimlik, modern toplumda sabit değil sürekli hareket hâlinde olan bir yapı olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye bağlamında ise Nilüfer Göle'nin modernlik ve dini görünürlük arasındaki gerilim üzerine geliştirdiği analizler, dizideki temsilleri anlamlandırmak açısından önemlidir. Dini kimliklerin modern kamusal alanda yeniden müzakere edilmesi, karakterlerin hem geleneksel normlar hem de modern değerler arasında sıkışan konumlarını açıklamaktadır (Göle, 2024). Bu durum Türkiye'deki kültürel dönüşüm süreçlerini de görünür kılmaktadır.

Sonuç olarak, *Kızıl Goncalar* dizisinde kimlik, bireysel bir özden ziyade toplumsal etkileşimler, rol performansları ve kültürel gerilimler üzerinden inşa edilen çok katmanlı bir yapı olarak ortaya çıkmaktadır. Goffman'ın mikro düzeydeki etkileşim analizi ile Giddens ve Bauman'ın makro düzeydeki modernlik kuramları bu yapının farklı boyutlarını açıklamada tamamlayıcı bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Göle'nin Türkiye bağlamına ilişkin yaklaşımı ise bu süreci yerel sosyo-kültürel dinamikler içinde anlamlandırmaktadır.

Çalışma, televizyon dizilerinde karakter analizinin yalnızca anlatı düzeyinde değil; toplumsal ve kuramsal bağlamlarda da ele alınması gerektiğini göstermektedir. Karakterlerin farklı sosyal alanlarda sergiledikleri performanslar, bireyin toplumsal rollerini ve kimliğini nasıl yeniden konumlandırdığını görünür kılmaktadır. Diziler, toplumsal değerlerin, kimlik tartışmalarının ve kültürel dönüşümlerin işlendiği önemli anlatı alanları olarak değerlendirilebilir. Bu yönüyle televizyon dizileri, yalnızca eğlence üretimi değil aynı zamanda toplumsal anlam üretimi açısından da kritik bir rol üstlenmektedir.

Araştırmanın sınırlılıkları da göz önünde bulundurulmalıdır. Çalışma yalnızca tek bir dizi üzerinden yürütülmüş olup, farklı diziler ve anlatı türleri incelendiğinde farklı sonuçlar elde edilebilir. Gelecek araştırmalarda karşılaştırmalı analizler ve izleyici alımlama süreçlerini inceleyen çalışmalar, dizilerde sunulan kimlik temsillerinin toplumsal etkilerini daha kapsamlı değerlendirmeye katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak, *Kızıl Goncalar* dizisindeki karakter inşası, sabit kişilik özellikleri üzerinden değil, toplumsal etkileşim bağlamında sergilenen performanslar üzerinden kurulmaktadır. Erving Goffman'ın dramaturjik modeli bu süreci açıklamada işlevsel bir çerçeve sunmakta ve televizyon dizilerinin modern toplumda bireyin kimlik performanslarını anlamak açısından önemli bir araştırma alanı olduğunu göstermektedir.

KAYNAKLAR

Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü. (2006). *Türkiye Aile Yapısı Araştırması*. Ankara: Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2013). *Türkiye Aile Yapısı Araştırması: Tespitler, Öneriler*. Ankara Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Yayınları.

Aktay, A. (2024). Farklı kutuplarda yaşanan farklı hayatları buluşturan bir dizi: Kızıl Goncalar. *Tezkire Dergisi, 88*, 135–150. Retrieved from https://tezkiredergisi.org/wp-content/uploads/2024/08/Tezkire-88-135-150.pdf

Aras, A. A., & Ünlü, D. G. (2018). Türkiye'de Yayınlanan Televizyon Dizilerindeki Kadın ve Erkek Karakterlerin Temsili ve Konuşma Biçimleri Üzerine Bir Araştırma. *Kurgu*, *26*(3), 1-14. https://izlik.org/JA79ES48UK

Balkız, B., & Öğütler, V. S. (2012). Peter L. Berger ve Thomas Luckmann'ın "Gerçekliğin Sosyal İnşası" teorisi ve eleştirisi. *Sosyoloji Dergisi, 27*, 33–49.

Bauman, Z. (2022). *Kimlik* (M. Hazır, Çev.). Heretik Yayınları.

Bauman, Z. (2025). *Akışkan modernite* (S. O. Çavuş, Çev.). Tellekt.

Batur, B. (2020). Toplumsaldan bireysele: Modern toplumda dinin görünümü. *Uluslararası Anadolu Sosyal Bilimler Dergisi, 4*(3), 100–109. https://doi.org/10.47525/ULASBID.789464

Beck, U. (2019). *Risk toplumu: Başka bir modernliğe doğru* (K. Özdoğan & B. Doğan, Çev.). İthaki Yayınları.

Beck, U., & Beck-Gernsheim, E. (2002). *Individualization: Institutionalized individualism and its social and political consequences*. Sage.

Berger, P., & Luckmann, T. (1966). *The social construction of reality: A treatise in the sociology of knowledge*. Anchor Books.

Boyd, D. (2014). *It's complicated: The social lives of networked teens*. Yale University Press.

Bourdieu, P. (1984). Distinction: A social critique of the judgement of taste. Harvard University Press.

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. Qualitative Research in Psychology, 3(2), 77–101. https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa

Buonanno, E. (2008). The age of television: Experiences and theories. Intellect Books.

Campbell, J. (2004). *Kahramanın sonsuz yolculuğu* (S. Gürses, Çev.). Kabalcı Yayınları. (Orijinal eser: *The Hero with a Thousand Faces*, 1949)

Connell, R. (2009). *Gender: In world perspective*. Polity Press.

Cioran, E. M. (2025). *Çürümenin kitabı* (H. Bayrı, Çev.). Metis Yayınları.

Çelenk, S. (2010). Televizyon dizilerinde toplumsal değerlerin temsili. *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi, 13*, 45–63.

Çiğdem, A. (2004). *Bir imkân olarak modernite: Weber ve Habermas*. İletişim Yayınları.

Couldry, N. (2012). *Media, society, world: Social theory and digital media practice*. Polity Press.

Diyanet İşleri Başkanlığı. (2023). Kur'an-ı Kerim ve Meali [Elektronik versiyon]. https://kuran.diyanet.gov.tr

Dumitrescu, D. (2003). Modern ve postmodern kimlik. *Dialogos, 3*(3), 11–12. https://dialogos.rei.ase.ro/03/3-Dumitrescu.pdf

Elliott, A. (2017). Benlik kuramları (Ş. Geniş, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Fiske, J. (1987). *Television culture*. Routledge.

Foucault, M. (2015). *Disiplin ve ceza: Hapishanenin doğuşu* (Ö. Kara, Çev.). Ayrıntı Yayınları.

Giddens, A. (2019). *Modernite ve kimlik* (Ü. Tatlıcan, Çev.). Say Yayınları.

Goffman, E. (1956). *The presentation of self in everyday life*. University of Edinburgh Social Sciences Research Centre.

Goffman, E. (1974). *Frame analysis: An essay on the organization of experience*. Harper & Row.

Goffman, E. (2024). *Günlük yaşamda benliğin sunumu* (B. Cezar, Çev.). Metis Yayınları.

Göle, N. (2024). *Modern Mahrem*. Metis Yayınları.

Hall, S. (1997). *Representation: Cultural representations and signifying practices*. Sage.

Hall, S. (2016). *Medya ve kimlik: Kültürel temsiller* (E. Yıldırım, Çev.). İletişim Yayınları.

Hnit, H., & Almanna, A. (2025). Constructing identity through narratives: Personal, social, and digital dimensions. *Social Sciences & Humanities Open, 12*, 101692. https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101692

Jung, C. G. (1953b). *Psychological aspects of the persona*. Princeton University Press.

Ukray, M. (2014). *Jung psikolojisi*. Yason Yayınları.

Kandiyoti, D. (1988). Bargaining with patriarchy. *Gender & Society, 2*(3), 274–290.

Kazaz, A., & Say, B. (2024). Televizyon dizilerinde muhafazakâr ve seküler temsiller: Kızılcık Şerbeti ve Kızıl Goncalar. *idil, 113*(1), 125–154. https://doi.org/10.7816/idil-13-113-10

Kızıl Goncalar. (2023). *Kızıl Goncalar* [NOW TV].

Kızıl Goncalar. (2024). *Kızıl Goncalar* [NOW TV].

Külekçi, S. (2023). *Medyada muhafazakarlık: Bir televizyon araştırması.* Dorlion Yayınları.

Mcluhan, M., & Powers, B.R. (2020). Global köy: 21.yüzyılda dünya yaşamı ve medyadaki dönüşümler. (B.Ö. Düzgören, Çev.). Scala Yayıncılık.

Manning, J. (2013). *Impression management in everyday life: A social psychological perspective*. Routledge.

Marwick, A. (2013). *Status update: Celebrity, publicity, and branding in the social media age*. Yale University Press.

Mutlu, E. (2017). İletişim sözlüğü. Ütopya Yayınevi.

Özkaya, F. (2024). Postmodern kimlik. *DEÜ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11(2), 811–827. https://doi.org/10.69878/deuefad.1443100 (doi.org in Bing)

Özyeğin, G. (2015). *Gender and sexuality in Muslim cultures*. Routledge.

Ricoeur, P. (2011). Kendilik olarak başkası (Ş. Geniş, Çev.). Yapı Kredi Yayınları.

Simurg. (2025, Temmuz 29). *Theseus'un Gemisi paradoksu: Kimlik ve değişim üzerine bilimsel bir araştırma*. insanokur. https://www.insanokur.org/theseusun-gemisi-paradoksu-kimlik-ve-degisim-uzerine-bilimsel-bir-arastirma

Walker, M. J. (2021). Personal continuation: Psychological continuity and narrative theories of identity. Academia.edu. https://www.academia.edu/

Wang, Z. (2023). Continuity of identity: The sameness of self from childhood to adulthood. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/382405340_Continuity_of_Identity_The_Sameness_of_Self_from_Childhood_to_Adulthood

West, C., & Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender & Society, 1*(2), 125–151.

Yenigün Altın, Ş., & Altay, R. (2025). Televizyon dizilerinde tartışmalı içerikler ve izleyici algısı: Kızıl Goncalar dizisi üzerine nitel bir çalışma. *İNİF E-Dergi, 10*(1), 176–191. https://doi.org/10.47107/inifedergi.1605786

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (12. bs.). Seçkin Yayıncılık.